

महाराष्ट्र विधानसभा

चौथे अधिवेशन, २०२०

अतारांकित प्रश्नोत्तरांची यादी

प्रश्नांची एकूण संख्या - ५०

नाशिक शहरातील स्मार्ट सिटी योजनेंतर्गत करण्यात येणाऱ्या कामांच्या देयकाबाबत

(१) ८२ (१८-०३-२०२०). श्रीमती देवयानी फरांदे (नाशिक मध्य) : सन्माननीय नगर विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) केंद्र शासन, शासन व महानगरपालिकेच्या निधीतून नाशिक शहरात सुरु असणाऱ्या स्मार्ट सिटी योजनेंतर्गत कामांचे देयके अदा करण्यापूर्वी सार्वजनिक बांधकाम विभाग यांच्याकडून सदर कामाची पाहणी करून नंतर देयके अदा करण्याची विनंती स्थानिक लोकप्रतिनिधींनी दिनांक २५ ऑक्टोबर, २०१८ रोजी वा त्यासुमारास केली होती, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, मा.लोकप्रतिनिधी यांनी केलेल्या मागणीच्या अनुषंगाने शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. एकनाथ शिंदे (२२-०९-२०२०) : (१) • मुख्य कार्यकारी अधिकारी, नाशिक स्मार्ट सिटी यांना दिनांक २५/१०/२०१९ रोजी मा. लोकप्रतिनिधींकडून निवेदन प्राप्त झाले आहे.

• सदर निवेदनात मा. लोकप्रतिनिधींकडून स्मार्ट सिटी योजनेंतर्गत राबविण्यात येणाऱ्या प्रकल्पांची देयके अदा करण्यापूर्वी त्रयस्थ यंत्रणा म्हणून सार्वजनिक बांधकाम विभागाकडून पाहणी करूनच देयके अदा करणेबाबत विनंती करण्यात आली होती.

(२) व (३) • स्मार्ट सिटी योजनेच्या मार्गदर्शक सूचनांनुसार विशेष उद्देश वहनांची निर्मिती ही कंपनी कायदा २०१३ अन्वये करण्यात आलेली आहे.

• नाशिक स्मार्ट सिटी, विशेष उद्देश वहनाकडून कळविण्यात आल्यानुसार, संचालक मंडळाच्या बैठकीत स्मार्ट सिटी अंतर्गत राबविण्यात येणाऱ्या कामांच्या त्रयस्त यंत्रणेकडून तांत्रिक तपासणी कामी केंद्र शासनाचा उपक्रम असलेल्या इंजिनियर्स इंडिया लि. ची उपकंपनी, सर्टिफिकेशन इंजिनियर्स इंटरनॅशनल लि. यांची नेमणूक करण्यात आलेली आहे.

**मुंबई उपनगरातील गोरेगांव पश्चिम येथील नियोजित मोतीलाल नगर
पुनर्विकास प्रकल्पाच्या सर्वेक्षण कामाबाबत**

- (२) १७२ (१८-०३-२०२०). श्री.मंगेश कुडाळकर (कुर्ला), श्रीमती विद्या ठाकूर (गोरेगाव) : सन्माननीय गृहनिर्माण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
- (१) मुंबई उपनगरातील गोरेगांव पश्चिम येथील नियोजित मोतीलाल नगर पुनर्विकास प्रकल्पाच्या सर्वेक्षण कामाला म्हाडाने सुरुवात केली आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, पुनर्विकास प्रक्रियेचा भाग असलेल्या म्हाडाकडून देण्यात आलेल्या सर्वेक्षण फॉर्ममध्ये कांही त्रुटी असल्याने मुळ रहिवाशांचा त्याला आक्षेप आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, सर्वेक्षण फॉर्ममध्ये असलेल्या त्रुटी दूर करणे, सिध्दार्थनगर पत्राचाळ अभिन्यासात समाविष्ट झालेल्या मोतीलाल नगर-१ मधील १४ गाळे पुन्हा मोतीलाल नगरच्या अभिन्यासात समाविष्ट करून सर्वेक्षण करण्यात यावे अशी मागणी मोतीलाल नगर विकास समिती, मोतीलाल नगर रहिवाशी विकास संघ व मोतीलाल नगर समन्वय समितीने म्हाडाकडे केली आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास सदर सर्वेक्षणाचे किती टक्के काम पूर्ण झाले आहे व संपूर्ण सर्वेक्षण कधी पूर्ण करण्यात येणार आहे,
- (५) असल्यास, मोतीलाल नगर १, २ व ३ चा विकास म्हाडामार्फत करताना तेथील रहिवाशांना किमान किती क्षेत्रफळाचे घर देण्यात येणार आहे आणि रहिवाशांच्या पुनर्वसनाबाबत कोणते धोरण निश्चित करण्यात आले आहे,
- (६) असल्यास, सदर प्रकल्प किती कालावधीत पूर्ण करणार या बाबतचा अहवाल शासनाने सादर केला आहे काय, तसेच रहिवाशांच्या मागणीच्या अनुषंगाने कार्यवाहीची सद्यःस्थिती काय आहे ?

श्री. जितेंद्र आव्हाड (१७-०९-२०२०) : (१), (२) व (३) हे खरे आहे.

(४) सर्वेक्षणाबाबत, आतापर्यंत १५% रहिवाश्यांचे सर्वेक्षण झालेले असून प्रकल्प नियोजन सल्लागाराने दिलेल्या Bar Chart नुसार ५ महिन्यांत सर्वेक्षणाचे काम पूर्ण करण्याचे उद्दीष्ट आहे.

(५) महाराष्ट्र गृहनिर्माण व क्षेत्रविकास प्राधिकरण (म्हाडा) यांचा ठराव क्र. ६६६६, दि. २२.०७.२०१४ अन्वये, पुनर्वसन क्षेत्र निवासी गाळ्याकरीता ५२.०६ चौ. मी. चटई क्षेत्रफळ व अनिवासी गाळ्यांकरीता ३४.५९ चौ. मी. चटई क्षेत्रफळ या व्यतिरिक्त, मुंबई मंडळाने वितरीत केलेले ४५.०० चौ. मी. प्रोराटा बांधकाम क्षेत्रफळ बांधकाम खर्च भरल्यानंतर तेवढ्या आकाराचा वेगळा गाळा अशी वि.नि.नि. ३३(५) दि. १४.११.२०१३ मधील तरतुदी अंतर्गत परिगणना करण्यात आलेली आहे.

परंतु, सर्वेक्षणाचे काम अंतिम झाल्यावर पुनर्वसन गाळ्याचे क्षेत्र निवासी व अनिवासी करीता डी.सी.आर.-२०३४ प्रमाणे निवासी / अनिवासी गाळ्यांच्या क्षेत्रफळाची सुधारित परिगणना करून जे क्षेत्रफळ जास्त असेल तेवढ्या क्षेत्रफळाची सदनिका देण्याचे म्हाडाच्या विचाराधीन आहे.

(६) सदर प्रकल्प ६० महिन्यामध्ये पूर्ण करावयाचे ध्येय असून, सदर स्थितीत मोतीलाल नगर-१ येथील Topographical Survey पूर्ण झालेला असून Economic Survey प्रगतीपथावर आहे.

**नागपूर शहरातील गांधीसागर तलावाच्या विकासकामात
मोठ्या प्रमाणात गैरव्यवहार झाल्याबाबत**

(३) ३९४ (०२-०४-२०२०). श्री.मनोहर चंद्रिकापूरे (अर्जुनी-मोरगांव), श्री.राजू पारवे (उमरेड) : सन्माननीय नगर विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) नागपूर शहरातील गांधीसागर तलावाच्या विकासकामाकरीता मागील दोन वर्षांपूर्वी दोन कोटी रुपयांचे विकासकाम करण्यात आले असल्याची बाब माहे नोव्हेंबर, २०१९ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आली आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, या निधीतून ५५ लाखाची विसर्जन टॅक, ७२ लाख रुपये खर्चून खाऊ गल्लीचे काम व इतर विकास कामे करण्यात आली आहेत, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, कारंजेकरीता १७ लक्ष रुपये, उद्यान विकासाकरीता १५ लक्ष रुपये व शौचालयाकरीता २७ लक्ष रुपये इ. विकासकाम करण्यात आली आहेत, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, कारंजे व विसर्जन टॅक या दोन्ही विकास कामामध्ये हलगर्जीपणा केल्याने निकामी झाले आहेत, हे ही खरे आहे काय,
- (५) असल्यास, संबंधित विकास यंत्रणेने या कामाची चौकशी करून संबंधित कंत्राटदारावर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
- (६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. एकनाथ शिंदे (२२-०९-२०२०) : (१) महाराष्ट्र शासनाच्या पर्यावरण विभागाच्या राज्य सरोवर संवर्धन योजनेतर्गत गांधीसागर तलावाच्या पुनरुज्जीवन प्रकल्पाच्या रु.१.७८५ कोटी इतक्या रक्कमेच्या प्रकल्पास दिनांक १५/०३/२०१० रोजी प्रशासकीय मान्यता प्राप्त झाली असून, या प्रकल्पातील विकासकामांवर आतापर्यंत रु.१.११ कोटी इतका खर्च झालेला आहे.

(२) व (३) राज्य सरोवर संवर्धन योजनेतर्गत "मूर्ती विसर्जन टॅक" या कामासाठी रु.९०.८८ लक्ष खर्च झालेला असून, खाऊ गल्लीच्या कामासाठी महानगरपालिका निधीतून रु.४२.५० लक्षाची कामे करण्यात आलेली आहेत.

फ्लोटिंग फाऊंटनच्या कामाकरीता महानगरपालिका निधीतून सन २०१६-१७ मध्ये रु.१७.३० लक्ष इतका खर्च झाला असून, राज्य सरोवर संवर्धन योजनेतर्गत शौचालयाचे काम करण्यात आलेले आहे.

(४), (५) व (६) सन २०१७ च्या दरम्यान मूर्ती विसर्जनाचा गाळ काढतेवेळी या ठिकाणच्या विसर्जन टॅक मध्ये गळती असल्याचे आढळून आल्यानंतर, सदरची दुरुस्ती कंत्राटदाराकडून केल्यानंतरच कंत्राटदारचे अंतीम देयक सन २०१८ मध्ये प्रदान करण्यात आलेले आहे. यासाठी कोणतेही अतिरिक्त प्रदान करण्यात आलेले नाही. तसेच तलावातील फाऊंटन सुस्थितीत असून दररोज सुरु असते, असे महानगरपालिकेने कळविले आहे.

**मानेवाडा महाकालीनगर ते विज्ञान नगर (नागपूर दक्षिण) येथे
नाल्यावर संरक्षण भिंत बांधण्याबाबत**

(४) ४६४ (०६-०४-२०२०). श्री.मोहन मते (नागपूर दक्षिण) : सन्माननीय नगर विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) नागपूर महानगरपालिका कार्यक्षेत्रातील दक्षिण नागपूर विभागातील मानेवाडा रिंग रोड स्थित मानेवाडा महाकालीनगर ते विज्ञान नगर दरम्यानच्या नाल्यावर संरक्षण भिंत नसल्याने स्थानिक नागरिकांच्या जीवितास धोका निर्माण झाला असल्याची बाब माहे जानेवारी २०२० च्या दुसऱ्या सप्ताहात वा त्यादरम्यान निदर्शनास आली आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, सदरहू नाल्यावर संरक्षक भिंत नसल्याने अद्यापपर्यंत या ठिकाणी अनेक वेळा अपघात घडलेले असून सुदैवाने कोणतीही जीवितहानी झाली नाही, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, सदरहू नाल्यावर संरक्षक भिंत उभारण्यासाठी आवश्यक असलेला अंदाजे ८० लक्ष रुपयांचा निधी नागपूर महानगरपालिकेकडे उपलब्ध नसल्याने संरक्षक भिंत उभारणीचे काम प्रलंबित आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, उक्त ठिकाणाची शासनाकडून पाहणी करण्यात आली आहे काय, सदरहू पाहणीत काय आढळून आले आहे आणि स्थानिक नागरिकांच्या जीविताचे संरक्षण करण्याच्या दृष्टीने सदरहू नाल्यावर संरक्षक भिंत उभारण्यासाठी आवश्यक असलेला निधी तातडीने उपलब्ध करून देण्याबाबत शासनाकडून कोणती कार्यवाही करण्यात आली वा येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. एकनाथ शिंदे (२२-०९-२०२०) : (१) याबाबत मा.नगरसेवक, नागपूर महानगरपालिका यांचेकडून महापालिकेस तक्रार प्राप्त झालेली आहे.

- (२) या ठिकाणी अपघात अथवा जीवितहानी झाल्याबाबत, महापालिकेकडे कोणतीही नोंद असल्याचे दिसून आलेले नाही.
- (३), (४) व (५) मानेवाडा रिंग रोड स्थित मानेवाडा महाकालीनगर ते विज्ञान नगर दरम्यानच्या नाल्याची अंदाजे ३४० मीटर इतकी दगडाची संरक्षण भिंत असून, या ३४० मीटर भिंतीपैकी अंदाजे २० मीटर लांबीच्या क्षेत्रावर संरक्षण भिंत ही जमीन लेवलला आहे. ही भिंत उंच करणे आवश्यक आहे. उर्वरित लांबीमध्ये आरसीसी ची संरक्षण भिंत आहे.

महापालिकेकडून निधीची उपलब्धता होताच, सदरची अंदाजित २० मीटर लांबीची संरक्षक भिंत उंच करण्याचे बांधकाम करण्याची तजवीज ठेवण्यात आल्याचे, महापालिकेच्या अहवालात नमूद करण्यात आले आहे.

नागपूर महानगरपालिका क्षेत्रातील उमरेड रोड ते दिघोरी दहन घाट

या रस्त्याची झालेली दुरवस्था

(५) ५२२ (०२-०४-२०२०). श्री.मोहन मते (नागपूर दक्षिण) : सन्माननीय नगर विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) नागपूर महानगरपालिका क्षेत्रातील उमरेड रोड ते दिघोरी दहन घाट या रस्त्याची सद्यस्थितीत दयनीय अवस्था झाली असल्याने या रस्त्यावरून प्रवास करणाऱ्या नागरिकांची मोठ्या प्रमाणावर गैरसोय होत असल्याची बाब माहे जानेवारी, २०२० च्या दुसऱ्या आठवड्यात वा त्या दरम्यान निदर्शनास आली आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, नागपूर महानगरपालिकेने सदरहू रस्त्याचे सिमेंटीकरण करण्याकरीता रुपये १,२४,४३,४८०/- इतक्या रक्कमेच्या कामास तांत्रिक मान्यता दिली असतानाही राज्य शासनाने दिलेल्या स्थगिती आदेशामुळे या रस्त्याचे सिमेंटीकरणाचे काम रखडलेले आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, सदरहू रस्त्याच्या सद्यस्थितीची पाहणी शासनाकडून करण्यात आली आहे काय, सदरहू पाहणीत काय आढळून आले आहे, त्यानुसार रस्त्याच्या रखडलेल्या सिमेंटीकरणामुळे स्थानिक नागरिकांची होत असलेली गैरसोय दूर करण्यासाठी शासनाने दिलेले स्थगिती आदेश प्राधान्याने रद्द करून या रस्त्याच्या सिमेंटीकरणाचे काम सुरु करण्याबाबत शासनाकडून कोणती कार्यवाही करण्यात आली वा येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. एकनाथ शिंदे (२२-०९-२०२०) : (१) अशी वस्तुस्थिती आढळून आलेली नाही.

(२), (३) व (४) प्रस्तुत रस्ता हा ५७२ अनधिकृत ले-आऊट मधील असल्याने, या रस्त्याचे बांधकाम नागपूर सुधार प्रन्यासने केले होते.

तदनंतर सन २०१० मध्ये या रस्त्याचे नागपूर महानगरपालिकेकडून डांबरीकरण करण्यात आलेले असून, या रस्त्यावरील खड्ड्यांची दुरुस्ती सन २०१९ मध्ये केलेली असून, सद्यःस्थितीत या रस्त्यावरून वाहतूक सुरु आहे.

दरम्यान, फेब्रुवारी, २०१९ मध्ये तत्कालीन मा.पालकमंत्री महोदय यांच्या जनसंवाद कार्यक्रमांमध्ये प्राप्त निर्देशानुसार या रस्त्याच्या काँक्रीटीकरणाचे रु.१,२४,४३,४८०/- चे ढोबळ प्राक्कलन तयार केले असून, सदरचे काम शासनाकडे मागणी केलेल्या निधीच्या प्रस्तावात समाविष्ट नाही. तसेच शासनाने या कामाला स्थगितीही दिलेली नाही.

महापालिकेकडून या रस्त्यासाठी निधी उपलब्ध नसल्याने काम हाती घेण्यात आलेले नाही, तथापि, पुढील आर्थिक वर्षात या कामासाठी तरतूद उपलब्ध झाल्यास रस्त्याचे पुनर्डांबरीकरण/सिमेंटीकरणाचे काम करण्याची कार्यवाही करण्यात येईल, असे महापालिकेच्या अहवालात नमूद करण्यात आले आहे.

**मानेवाडा रिंग रोड ते शेषनगर (नागपूर दक्षिण) दरम्यानच्या
तुटलेल्या मलनिःसारण वाहिनीबाबत**

(६) ५३४ (०२-०४-२०२०). श्री.मोहन मते (नागपूर दक्षिण) : सन्माननीय नगर विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नागपूर महानगरपालिका कार्यक्षेत्रातील दक्षिण नागपूर विभागातील मानेवाडा रिंग रोड ते शेषनगर दरम्यानच्या तुटलेल्या मलनिःसारण वाहिनीमुळे परिसरात मोठ्या प्रमाणावर दुर्गंधी आणि डासांचा प्रादुर्भाव होत असल्याने स्थानिक नागरिकांच्या आरोग्यास धोका निर्माण झाला असल्याचे माहे जानेवारी, २०२० च्या दुसऱ्या आठवड्यात वा त्या दरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदरहू ठिकाणी नवीन मलनिःसारण वाहिनी टाकण्यासाठी आवश्यक असलेला अंदाजे ८५ लक्ष रुपयांचा निधी नागपूर महानगरपालिकेकडे उपलब्ध नसल्याने नवीन मलनिःसारण वाहिनी टाकण्याचे काम प्रलंबित आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, उक्त ठिकाणाची शासनाकडून पाहणी करण्यात आली आहे काय, सदरहू पाहणीत काय आढळून आले आहे आणि स्थानिक नागरिकांच्या आरोग्याचे संरक्षण करण्याच्या दृष्टीने सदरहू ठिकाणी नवीन मलनिःसारण वाहिनी टाकण्यासाठी आवश्यक असलेला निधी उपलब्ध करून देण्याबाबत शासनाकडून कोणती कार्यवाही करण्यात आली वा येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. एकनाथ शिंदे (२२-०९-२०२०) : (१) या ठिकाणाच्या मलनिःसारण वाहिनीमुळे परिसरात मोठ्या प्रमाणावर दुर्गंधी आणि डासांचा प्रादुर्भाव होतो आणि त्यामुळे स्थानिक नागरिकांच्या आरोग्यास धोका निर्माण झाला आहे, ही बाब खरी नाही.

(२), (३) व (४) या ठिकाणी नवीन मलनिःसारण वाहिनी टाकण्यासाठी आवश्यक तरतूद उपलब्ध करून देण्याची बाब महापालिकेच्या विचाराधीन आहे.

ज्या-ज्यावेळी सदरची वाहिनी नादुरुस्त झाली, त्या-त्यावेळी महानगरपालिकेने, तात्काळ नाल्याच्या पाण्याचा प्रवाह वळवून या वाहिनीची वेळोवेळी दुरुस्ती केलेली आहे.

असे असले तरी, या भागातील नागरिकांना कोणत्याही अनारोग्य समस्येचा सामना करावा लागू नये यासाठी, महापालिकेच्या वतीने नियमित औषधफवारणी/ धूर फवारणी केली जात असून, या ठिकाणी मोठ्या प्रमाणात दुर्गंधी व डासांचा प्रादुर्भाव होऊ नये, यासाठी महापालिकेच्या वतीने वेळोवेळी आवश्यक उपाययोजना केल्या जात असल्याचे, महापालिकेच्या अहवालात नमूद करण्यात आले आहे.

**नागपूर शहराच्या मंजूर विकास आराखड्यामध्ये दिघोरी रिंग रोड ते दिघोरी
गाव रस्ता रुंदीकरण करणाबाबत**

(७) ५४९ (२०-०३-२०२०). श्री.मोहन मते (नागपूर दक्षिण) : सन्माननीय नगर विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नागपूर शहराच्या मंजूर विकास आराखड्यामध्ये दिघोरी रिंग रोड ते दिघोरी गाव हा रस्ता १८ मी रुंद दर्शविण्यात आला आहे, हे खरे आहे काय;

(२) असल्यास, सिटी सर्व्हेच्या नकाशावर मात्र हा रस्ता प्रत्यक्षात १० मी. रुंद असल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

- (३) असल्यास, सदयस्थितीत उमरेड रोड ते दिघोरी उड्डाणपूलापर्यंतच्या रस्त्यावर मोठ्या प्रमाणावर रहदारी वाढलेली असल्याने सदरहू रस्ता अरुंद पडत असल्याने या रस्त्यावर मोठ्या प्रमाणावर वाहतूक कोंडी निर्माण होत आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, नागपूर शहरातील नागरिकांची वाहतूक कोंडीतून सुटका करण्यासाठी दिघोरी रिंग रोड ते दिघोरी गाव हा रस्ता १८ मी. रुंद करण्याच्या दृष्टीने शासनाकडून कोणती कार्यवाही करण्यात आली वा येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. एकनाथ शिंदे (१०-०९-२०२०) : (१) होय, मंजूर विकास योजना आराखड्यात दिघोरी रिंग रोड ते दिघोरी गाव हा रस्ता प्रस्तावित १८.०० मी. रुंद विकास योजना रस्ता म्हणून दर्शविलेला आहे. तसेच दिघोरी गावापासून ते उमरेड रोडपर्यंत विकास योजना रस्ता नसून विद्यमान पाणंद रस्ता आहे.

- (२) होय, उक्त रस्ता हा कमी जास्त सुमारे १०.०० मी. रुंदीचा अस्तित्वात आहे.
- (३) व (४) होय, उमरेड रोड ते दिघोरी उड्डाणपुल पर्यंतच्या रस्त्यावर मोठ्या प्रमाणात रहदारी वाढलेली असल्याने सदरहू रस्ता अरुंद पडत असल्याने या रस्त्यावर मोठ्या प्रमाणात वाहतूक कोंडी निर्माण होत असल्याबाबत नियोजन प्राधिकरण म्हणून नागपूर महानगरपालिका नागपूर यांनी दिघोरी गाव ते उमरेड रोडपर्यंतचा विद्यमान पाणंद रस्त्याचे रुंदीकरण करणेकरीता महाराष्ट्र प्रादेशिक नियोजन व नगर रचना अधिनियम १९६६ चे कलम ३७ अन्वये फेरबदलाची कार्यवाही त्यांचे स्तरावर सुरु केली आहे. नागपूर महानगरपालिका यांनी कलम ३७ (१) अन्वयेची वैधानिक कार्यवाही पुर्ण करून फेरबदल प्रस्ताव सादर केल्यानंतर उक्त प्रस्तावावर शासनकडून गुणवत्तेनुसार निर्णय घेण्यात येईल.
- (५) लागू नाही.

राज्यातील रस्ते व पुलांच्या कामांना दिलेली स्थगिती

(८) ५५९ (१६-०३-२०२०). श्रीमती सुलभा खोडके (अमरावती), श्री.विकास ठाकरे (नागपूर पश्चिम), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी), श्री.सुभाष धोटे (राजूरा), श्री.हिरामण खोसकर (इगतपूरी), श्री.पृथ्वीराज चव्हाण (कराड दक्षिण), श्रीमती माधुरी मिसाळ (पर्वती), श्री.राधाकृष्ण विखे-पाटील (शिर्डी), श्री.चेतन तुपे (हडपसर) : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) सार्वजनिक बांधकाम विभागाने नव्याने हाती घेतलेली आणि अर्थसंकल्पीय पुस्तकात नमूद केलेली बांधकामे तसेच राज्य व केंद्र शासनाच्या विविध योजनांमधून रस्ते व पुलांच्या ज्या कामांना अजून कार्यारंभ आदेश मिळालेला नाही अशी कामे दिनांक ३१ मार्च २०२० पर्यंत स्थगित करावीत असे आदेश राज्याच्या सार्वजनिक बांधकाम विभागाचे सचिव यांनी दिले असल्याचे माहे डिसेंबर २०१९ मध्ये वा त्या दरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, यामुळे राज्यातील विकासकामे ठप्प होणार आहेत, हे ही खरे आहे काय,

- (३) असल्यास, किती व कोणत्या कामांना स्थगिती देण्यात आली आहे तसेच त्याकरिता किती निधीची आवश्यकता आहे,
- (४) असल्यास, शासनाने याबाबत निधीची तरतूद करून कामे मार्गी लावण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. अशोकराव चव्हाण (२५-०९-२०२०) : (१), (२), (३), (४) व (५) होय खरे आहे, सार्वजनिक बांधकाम विभागांतर्गत योजना व योजनेतर लेखाशिर्षांना वर्षभरात उपलब्ध होणारा निधी व सदर लेखाशिर्षांतर्गत समाविष्ट मंजूर कामांचे मोठ्या प्रमाणात प्रलंबित असलेली उर्वरित देयकांची किंमत (Spill Cost) विचारात घेता मार्च २०१९ पुर्वी सुरु असलेल्या कामांना पुरेशा प्रमाणात निधी उपलब्ध करून देऊन सदर कामे पुर्ण करण्याच्या दृष्टीने व कामांचे नियोजन करण्याच्या दृष्टीने मार्च २०१९ पुर्वी, ज्या कामांचे कार्यारंभ आदेश व निविदा प्रक्रिया सुरु झालेली नाही अशी सर्व कामे केवळ ३१ मार्च,२०२० पर्यंत तात्पुरत्या स्वरूपात संस्थगित करण्याचा निर्णय शासनाने घेतला होता.

तथापि, फेब्रुवारी-मार्च २०२० पासून राज्यासह संपुर्ण देशात कोवीड-१९ या विषाणुच्या प्रादुर्भावामुळे उपाययोजनेच्या अनुषंगाने वित्त विभागाने दिनांक ४ मे २०२० च्या शासन निर्णयान्वये आर्थिक निर्बंध लागू केलेले आहेत. त्यामुळे वित्त विभागाकडून प्राप्त होणा-या निधी उपलब्धतेच्या अनुषंगाने कामे पुर्ण करण्याचा विभागाचा मानस आहे.

नागपूर महानगरपालिका क्षेत्रातील परिवर्तन चौक ते अमर नगर रस्त्याची झालेली दुरवस्था

(९) ५६२ (२०-०३-२०२०). श्री.मोहन मते (नागपूर दक्षिण) : सन्माननीय नगर विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) नागपूर महानगरपालिका क्षेत्रातील दक्षिण नागपूर विभागातील परिवर्तन चौक ते अमर नगर रोडवरील पेप्सी गोडाऊन पर्यंतच्या रस्त्याची दुरवस्था झाली असल्याने या रस्त्यावरून प्रवास करणाऱ्या नागरिकांची मोठ्या प्रमाणावर गैरसोय होत असल्याची बाब माहे जानेवारी, २०२० च्या दुसऱ्या आठवड्यात वा त्या दरम्यान निदर्शनास आली आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, सदरहू रस्त्याच्या दुरुस्तीसाठी आवश्यक असलेला अंदाजे ९८ लक्ष रुपयांचा निधी नागपूर महानगरपालिकेकडे उपलब्ध नसल्याने या रस्त्याच्या दुरुस्तीचे काम प्रलंबित आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, सदरहू रस्त्याच्या सद्यस्थितीची पाहणी शासनाकडून करण्यात आली आहे काय,
- (४) असल्यास, सदरहू पाहणीत काय आढळून आले आहे, तसेच स्थानिक नागरिकांची होत असलेली गैरसोय दूर करण्यासाठी सदरहू रस्त्याच्या दुरुस्तीकरिता आवश्यक असलेला निधी उपलब्ध करून देण्याबाबत शासनाकडून कोणती कार्यवाही करण्यात आली वा येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. एकनाथ शिंदे (२२-०९-२०२०) : (१), (२), (३), (४) व (५) नागपूर महानगरपालिका क्षेत्रातील दक्षिण नागपूर विभागातील परिवर्तन चौक ते अमर नगर या रोडवरील पेप्सी गोडऊन पर्यंतच्या रस्त्यावर पडलेले खड्डे पडलेले खड्डे डांबरीकरणाचे पॅचेस करून बुजविण्यात आलेले असून, रस्ता वाहतूक योग्य झालेला आहे.

सदरहू रस्त्याच्या पहाणीअंती या रस्त्याच्या कामाबाबत महापालिकेकडून ढोबळ प्राकलन तयार करण्यात आलेले असून, निधी उपलब्ध नसल्याने या प्रकरणी कार्यवाही होऊ शकत नसल्याचे, नागपूर महानगरपालिकेच्या अहवालात नमूद आहे.

**शासकीय मराठी शाळा वाचवा संयुक्त कृती समितीतर्फे नागपूरमध्ये
चिपको आंदोलन करण्यात आल्याबाबत**

(१०) ६४६ (०२-०४-२०२०). श्री.अमित साटम (अंधेरी पश्चिम), श्री.प्रशांत ठाकूर (पनवेल), कॅप्टन आर. सेल्वन (सायन-कोळीवाडा), अॅड.आशिष शेलार (वांद्रे पश्चिम), श्रीमती मनिषा चौधरी (दहिसर), अॅड.पराग अळवणी (विलेपार्ले), श्री.किसन कथोरे (मुरबाड), श्री.कुमार आयलानी (उल्हासनगर), श्री.प्रमोद (राजू) रतन पाटील (कल्याण ग्रामीण), श्री.संजय सावकारे (भुसावळ), श्री.संजय केळकर (ठाणे), श्री.महेश बालदी (उरण), श्री.अतुल भातखळकर (कांदिवली पूर्व), श्री.देवेंद्र फडणवीस (नागपूर दक्षिण पश्चिम), श्री.चंद्रकांत (दादा) पाटील (कोथरुड), श्री.सुरेश (राजूमामा) भोळे (जळगाव शहर) : सन्माननीय नगर विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) राज्यात मराठी भाषिक शासकीय शाळा वाचवा अभियानांतर्गत शासकीय शाळा वाचवा संयुक्त कृती समितीतर्फे नागपूरमध्ये चिपको आंदोलन करण्यात आल्याची बाब माहे डिसेंबर, २०१९ च्या दुसऱ्या आठवड्यात वा त्या दरम्यान निदर्शनास आली आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, नागपूर शहरातील महानगरपालिकेच्या १९१ पैकी ५२ शाळा बंद करण्यात आल्या आहेत, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, महानगरपालिकेच्या पटसंख्ये अभावी बंद केलेल्या सर्व शाळा पुन्हा सुरु करण्याबाबत शासनाने निर्णय घेतला आहे काय,
- (४) असल्यास, त्या अनुषंगाने शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. एकनाथ शिंदे (२२-०९-२०२०) : (१) होय. हे खरे आहे.

(२), (३), (४) व (५) मागील कांही वर्षांपासून पालकांचा आपल्या पाल्यांना इंग्रजी माध्यमाच्या शाळांमध्ये टाकण्याचा ओढा मोठ्या प्रमाणात वाढलेला आहे. परिणामी शहरभरात मराठी / हिन्दी/ उर्दूच्या या पारंपारिक माध्यमाच्या शाळातील विद्यार्थ्यांची पटसंख्या अत्यंत कमी झालेली आहे.

विद्यार्थ्यांच्या पटसंख्येअभावी मागील २५ ते ३० वर्षांत महानगरपालिकेच्या ५२ शाळा टप्प्याटप्प्याने बंद झालेल्या आहेत, ही वस्तुस्थिती आहे.

महापालिकेच्या मराठी शाळांमध्ये विद्यार्थ्यांची संख्या वाढावी, यासाठी, महानगरपालिकेच्या शिक्षण विभागाकडून या शाळांच्या परिसरात विद्यार्थी सर्वेक्षण करणे, विद्यार्थ्यांना मोफत गणवेश, पाठ्यपुस्तक, इतर शैक्षणिक साहित्य वाटप करणे, तसेच लांब अंतरावरील विद्यार्थ्यांकरिता मोफत बस सुविधा, सायकल बँक योजनेअंतर्गत सायकल उपलब्ध करून देणे, यासाठी शिक्षकांच्या कार्यशाळेचे आयोजन करणे, इ. उपाययोजना महापालिकेकडून करण्यात येत आहेत.

याशिवाय महापालिकेच्या बंद असलेल्या ०३ शाळांमधून इंग्रजी/मराठी पूर्व प्राथमिक वर्ग सुरु करण्यात आले असून, या शाळांमधून इंग्रजी माध्यमातून मोफत शिक्षण देण्यासाठी के.जी.-०१ व के.जी.-०२ चे वर्ग सुरु करण्यात आलेले आहेत.

टप्प्याटप्प्याने या शाळांमध्ये पुढील वर्गासाठी इंग्रजी माध्यमातून शिक्षण देण्याची व्यवस्था करण्याचा महापालिकेचा मानस आहे.

**अहमदपूर (जि.लातूर) शहरातील रस्ते व अहमदपूर ते शिरूर
ताजबंद रस्त्याची झालेली दुरुवस्था**

(११) ७६१ (२१-०३-२०२०). श्री.बाबासाहेब पाटील (अहमदपूर) : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) अहमदपूर (जि.लातूर) या शहरातील मुख्य रस्ता, महात्मा गांधी महाविद्यालयासमोरील रस्ता, छत्रपती शिवाजी चौक, स्वा.सावरकर चौक, आयटीआय महाविद्यालय, पोलीस ठाण्यासमोरील रस्ता, अंबाजोगाई रस्ता, नांदेड रस्ता हे नेहमी वर्दळीचे रस्ते आहेत मात्र या रस्त्यांवर ठिकठिकाणी मोठमोठे खड्डे पडल्यामुळे शहरातील वाहन चालकांना व नागरिकांना मोठ्या प्रमाणात त्रास होत आहे, हे खरे आहे काय,

(२) तसेच अहमदपूर ते शिरूर ताजबंद रस्त्यावरही खड्ड्यांमुळे नागरिकांना त्रास सहन करावा लागतो आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, शासनाने सदरहु रस्त्यांची पाहणी केली आहे काय, त्यात काय आढळून आले व सदरहु रस्ते दुरुस्त करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. अशोकराव चव्हाण (२१-०९-२०२०) : (१) लातूर ते नांदेड राष्ट्रीय महामार्ग क्र.३६१ केंद्र शासनाच्या भारतीय राष्ट्रीय राजमार्ग प्राधिकरणाच्या अखत्यारीतील आहे.

अहमदपूर शहरातून अस्तित्वात असलेल्या राष्ट्रीय महामार्ग ३६१ या रस्त्यांवरील ठिकठिकाणी पडलेले खड्डे बुजविण्यात आले आहेत. तसेच नविन झालेले खड्डे बुजविण्याचे काम प्रगतीपथावर असल्याचे प्रकल्प संचालक, भारतीय राष्ट्रीय राजमार्ग प्राधिकरण, नांदेड यांनी कळविले आहे.

- (२) व (३) अहमदपूर ते शिरूर ताजबंद रस्त्यावरील खड्डे बुजविण्यासाठी कंत्राटदाराची नियुक्ती केली असून खड्डे बुजविण्याचे काम आवश्यकतेनुसार चालू आहे, असे प्रकल्प संचालक, भारतीय राष्ट्रीय राजमार्ग प्राधिकरण, नांदेड यांनी कळविले आहे.
- (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

मुंबईतील बीडीडी चाळीच्या पुनर्वसनाबाबत

(१२) ८०६ (०६-०४-२०२०). श्री.कालीदास कोळंबकर (वडाळा), अॅड.आशिष शेलार (वांद्रे पश्चिम), अॅड.पराग अळवणी (विलेपार्ले), श्रीमती मनिषा चौधरी (दहिसर), श्री.अमित साटम (अंधेरी पश्चिम), कॅप्टन आर. सेल्वन (सायन-कोळीवाडा), श्री.प्रशांत ठाकूर (पनवेल), श्री.संजय केळकर (ठाणे), श्री.महेश बालदी (उरण), श्री.अतुल भातखळकर (कांदिवली पूर्व), श्री.किसन कथोरे (मुरबाड), श्री.देवेंद्र फडणवीस (नागपूर दक्षिण पश्चिम), श्री.चंद्रकांत (दादा) पाटील (कोथरुड), श्रीमती मंदा म्हात्रे (बेलापूर), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी), श्रीमती सुलभा खोडके (अमरावती), श्री.विकास ठाकरे (नागपूर पश्चिम), श्री.हिरामण खोसकर (इगतपूरी), श्री.सुरेश वरपुडकर (पाथरी), श्री.अमित झनक (रिसोड), श्री.शिरीष चौधरी (रावेर) : सन्माननीय गृहनिर्माण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) मुंबईतील बीडीडी चाळ पुनर्वसनाच्या पहिल्या टप्प्याचे काम सुरु होऊन २ वर्षे झाले असले तरी पुनर्वसन प्रकल्पाबाबतची प्रक्रिया अत्यंत संथ गतीने सुरु असल्याने स्थानिकांमध्ये संभ्रम निर्माण झाल्याची बाब नुकतीच निदर्शनास आली आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, संक्रमण शिबिरासाठीचा करार नोंदणीकृत असावा, पुनर्वसन प्रकल्पातील सदनिकेचाही नोंदणी करार तसेच देखभाल दुरुस्तीचा निधी जाहिर करावा अशा मागणी रहिवाशांनी केली आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, म्हाडाकडून संक्रमण शिबिरांची यादी लागल्यानंतर काही स्थानिक संक्रमण शिबिरात स्थलांतरित झालेले आहेत परंतु संक्रमण शिबिरात स्थलांतरित न झालेल्या स्थानिकांवर म्हाडाकडून अद्याप कोणतीच कारवाई करण्यात आलेली नसल्याने स्थलांतरित झालेल्या स्थानिकांमध्ये नाराजी पसरली असल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, बीडीडी चाळ पुनर्वसनाचे काम जलदगतीने करण्याबाबत शासनाकडून अद्यापपर्यंत कोणती कार्यवाही करण्यात आली वा येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. जितेंद्र आव्हाड (१७-०९-२०२०) : (१) अंशतः खरे आहे.

मुंबईतील बी.डी.डी. चाळीच्या पुनर्विकास प्रकल्पांच्या बांधकामासाठी कंत्राटदारांची नियुक्ती करण्यात आली असून, त्यांना कार्यादेशही देण्यात आलेले आहेत. उक्त चाळींमधील रहिवाशांची पात्रता निश्चित करण्याचे काम सुरु आहे.

(२) देखभाल दुरुस्ती निधी (Corpus Fund) जाहिर करण्याबाबत कोणतीही मागणी रहिवाशांनी अद्याप केलेली नाही, असे म्हाडाने कळविले आहे.

(३), (४) व (५) बी.डी.डी. चाळींच्या पुनर्विकासाचा प्रकल्प वि.नि.नि. ३३(९) (बी) नुसार राबविण्यात येणार असून, त्या अंतर्गत निवासी पात्र गाळेधारकांना ५०० चौ. फु. चटई क्षेत्रफळाची सदनिका विनामूल्य व मालकी तत्वावर तसेच, चाळीबाहेरील पात्र निवासी झोपडीधारकांना महाराष्ट्र झोपडपट्टी (सुधारणा, निर्मूलन व पुनर्विकास) अधिनियम, १९७१ मधील तरतुदीनुसार अन्य झोपडीधारकांप्रमाणे सदनिका विनामूल्य व मालकी तत्वावर अनुज्ञेय ठरविण्यात आली आहे. बी.डी.डी. चाळींच्या पुनर्विकासासाठी बांधकाम कंत्राटदारांची नियुक्ती करण्यात आली असून, कार्यादेश देखील देण्यात आलेले आहेत. भाडेकरुंची पात्रता निश्चित करण्याची कार्यवाही तीन सक्षम प्राधिकारी तथा उप जिल्हाधिकारी (अति./निष्का.) यांच्याकडून सुरु आहे. सदरहू प्रकल्पातील असहकार्य करणाऱ्या भाडेकरु विरुद्ध निष्कासनाची कार्यवाही करण्यासाठी नगर विकास विभागाने दि.२९.०८.२०१९ रोजी प्राथमिक अधिसूचना प्रसिध्द केलेली असून, अंतिम अधिसूचना प्रसिध्द करण्याची कार्यवाही त्या विभागाकडून करण्यात येत आहे.

राजापूर (जि.रत्नागिरी) शहरामधील बहुउद्देशीय नाट्यगृहाच्या दुरुस्तीच्या कामांबाबत

(१३) ८३६ (०२-०४-२०२०). श्री.राजन साळवी (राजापूर) : सन्माननीय नगर विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राजापूर (जि.रत्नागिरी) शहरामधील सन २००८ मध्ये नगरपालिकेने बांधलेल्या बहुउद्देशीय नाट्यगृहात आसन क्षमता कमी असून नाट्यगृहाची दुरवस्था झाली असल्याचे माहे जानेवारी, २०२० मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, नाट्यगृहाच्या इमारतीच्या दुरुस्तीची विविध कामे करण्यासाठी सुमारे ३५ लाख रुपयांचा आराखडा तयार केलेला असूनही अद्याप दुरुस्तीच्या कामाला सुरुवात झालेली नाही, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, याबाबत शासनाने चौकशी केली आहे काय,त्यात काय आढळून आले व तदनुसार शासन स्तरावर कोणती कार्यवाही करण्यात आली वा येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. एकनाथ शिंदे (२१-०९-२०२०) : (१) हे खरे आहे.

(२) व (३) सन २००८ मध्ये राजापूर नगरपरिषदेने बांधलेले छत्रपती शिवाजी महाराज नाट्यगृह नादुरुस्त झाल्याने निविदा प्रक्रिया राबवून दिनांक ०४/०८/२०१९ रोजी कामाचा कार्यारंभ आदेश देण्यात आलेला आहे. तथापि, यादरम्यान विधानसभा निवडणुकीच्या आचार संहितेमुळे दुरुस्तीच्या कामास विलंब झाला होता. तथापि, सद्यस्थितीत नाट्यगृहाच्या दुरुस्तीचे काम पूर्ण झाले असल्याचे राजापूर नगरपरिषदेने कळविले आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

सेलु तालुक्यातील (जि.परभणी) रस्त्यांची झालेली दुरवस्था

(१४) ८९२ (२१-०३-२०२०). श्रीमती मेघना साकोरे बोर्डेकर (जिंतूर) : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय:-

(१) सेलु तालुक्यातील (जि.परभणी) सेलु ते देवगाव, सेलु ते पाथरी, सेलु ते परभणी, सेलु ते राजवाडी, सेलु ते वालूर, सेलु ते डासाळा, मोरेगाव ते वालूर, हातनूर ते रायपूर, चिखलठाणा ते रायपूर या सर्व रस्त्यांची दुरवस्था झाल्याचे दिनांक ३ जानेवारी, २०२० रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, या रस्त्यांच्या दुरुस्तीसाठी शासनाकडून कोणत्या उपाययोजना करण्यात आल्या वा येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. अशोकराव चव्हाण (१४-०९-२०२०) : (१) व (२) अंशतः खरे आहे.

प्रश्नाधीन सेलु ते देवगाव, सेलु ते पाथरी, मानवत रोड ते परभणी या रस्त्यांच्या लांबीत राष्ट्रीय महामार्ग विभागाकडून दुरुस्तीची कामे प्रगतीपथावर आहेत. तसेच, सेलु ते मानवत रोड, सेलु ते राजवाडी, सेलु ते वालूर, सेलु ते डासाळा, मोरेगाव ते वालूर, हातनूर ते रायपूर, चिखलठाणा ते रायपूर या रस्त्यांच्या लांबीत सार्वजनिक बांधकाम विभाग, परभणी अंतर्गत योजना व योजनेतर कार्यक्रमातून रस्ते दुरुस्तीची कामे मंजूर असून प्रगतीपथावर आहेत.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

नागपूर महानगरपालिकेतील शिक्षक व कर्मचारी तसेच सेवा निवृत्त कर्मचाऱ्यांची सहाव्या व सातव्या वेतन आयोगाच्या थकबाकीबाबत

(१५) १०१८ (०३-०४-२०२०). श्री.किसन कथोरे (मुरबाड), अॅड.आशिष शेलार (वांद्रे पश्चिम), श्री.कुमार आयलानी (उल्हासनगर), श्री.चंद्रकांत (दादा) पाटील (कोथरुड) : सन्माननीय नगर विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नागपूर महानगरपालिकेतील आठ हजार शिक्षक व कर्मचारी तसेच सेवानिवृत्त कर्मचाऱ्यांची सहाव्या व सातव्या वेतन आयोगाची थकबाकी, भविष्य निर्वाह निधी योजना, अंशदान पेंशन योजनेच्या खात्यात जमा न केलेली रक्कम आणि महागाई भत्ता अशी जवळपास ५२७ कोटी रुपयाची थकबाकी असल्याचे माहे डिसेंबर, २०१९ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सहाव्या व सातव्या वेतन आयोगाची थकबाकी मिळावी यासाठी कर्मचारी संघटनेतर्फे वेळोवेळी आंदोलन करण्यात आली व प्रशासनाने आश्वासन देऊनही या आश्वासनाची अदयाप पुर्तता केलेली नाही, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, या अनुषंगाने शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. एकनाथ शिंदे (२२-०९-२०२०) : (१), (२), (३) व (४) नागपूर महानगरपालिकेच्या आस्थापनेवरील कार्यरत कर्मचाऱ्यांना, दिनांक ०१/०१/२००६ ते दिनांक ३०/११/२०१० या कालावधीची "कोणतीही थकबाकी देय राहणार नाही" या अटीवर सहाव्या वेतन आयोगाच्या शिफारशी दिनांक ०१/१२/२०१० पासून लागू करण्यात आलेल्या आहेत.

तर, सातव्या वेतन आयोगाच्या शिफारशी अद्याप लागू करण्यात आलेल्या नाहीत.

सहाव्या वेतन आयोगाची थकबाकी मिळावी, यासाठी संघटनेतर्फे वेळोवेळी आंदोलने झाली हे खरे असून, भविष्य निर्वाह निधी, अंशदायी निवृत्ती वेतन, थकीत महागाई भत्ता प्रदान करण्यासंदर्भात आशवासित करण्यात आलेले आहे.

महाराष्ट्र सुवर्णजयंती नगरोत्थान योजनेत पूर्वीच्याच कामांचा

पुनः समावेश करण्यात आल्याबाबत

(१६) ११४२ (०६-०४-२०२०). श्री.फारूक शाह (धुळे शहर) : सन्माननीय नगर विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) महाराष्ट्र सुवर्णजयंती नगरोत्थान योजनेतर्गत १०० कोटी रुपये खर्चून हाती घेतलेल्या रस्त्यांच्या कामांमध्ये दोन-तीन वर्षांपूर्वी झालेल्या रस्त्यांचाही समावेश करण्यात आला असल्याचे माहे डिसेंबर, २०१९ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, यापूर्वी कामे झालेल्या रस्त्यांची कामे पुन्हा उक्त योजनेतर्गत घेण्यात आली असल्याने या प्रकरणी चौकशी व्हावी अशी मागणी स्थानिक लोकप्रतिनिधींनी केली आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, लोकप्रतिनिधींनीच्या मागणीच्या अनुषंगाने याबाबत चौकशी करण्यात आली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व तदनुसार यापूर्वी झालेल्या रस्त्यांचा उक्त योजनेत समावेश न करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. एकनाथ शिंदे (२२-०९-२०२०) : (१), (२), (३) व (४) • महाराष्ट्र सुवर्ण जयंती नगरोत्थान महाअभियान अंतर्गत धुळे शहराच्या रस्ते विकास प्रकल्पास शासनाद्वारे प्रशासकीय मान्यता देण्यात आलेली आहे.

• सदर प्रकल्पाची कार्यान्वयन यंत्रणा सार्वजनिक बांधकाम विभाग ही असून या विभागाने आवश्यक ती निविदा प्रक्रिया पूर्ण करून दिनांक २०.०९.२०२० रोजी ठेकेदारास कार्यादेश दिलेले आहेत.

• संबंधित प्रकल्पातील प्रस्तावित कामातील पेठ गल्ली नं. ४, ५, ६ व ७ नगरपट्टी ते जमनालाल बजाज रोड आणि गल्ली नं. १ ते आग्नेरोड पावेतो हे एकूण २३०० मीटर लांबीचे असून प्रस्तावित कामाच्या ठिकाणी मागील ५ वर्षांत कोणतेही नव्याने नुतनीकरण करण्यात आलेले नाही.

- तसेच प्रकल्पातील प्रस्तावित काम शहरातील मुख्य पेठ जुने गावठाण व्यापारी विभागातील असून सदरील रस्त्याची निर्मिती सुमारे ५० वर्षे जुनी असून त्याठिकाणी दुरुस्ती व्यतिरिक्त पुननिर्माणाची कामे करण्यात आलेली नाही.

**अकोला शहरातील शिवापूर कोंडवाड्यातील २ जनावरे विना
पावती कत्तलीसाठी नेण्यात आल्याबाबत**

(१७) १४८२ (०३-०४-२०२०). श्री.गोवर्धन मांगीलाल शर्मा (ऊर्फ) लालाजी (अकोला पश्चिम) : सन्माननीय नगर विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) अकोला शहरातील दक्षिण झोन अंतर्गत येणा-या प्रभाग क्र.२० मधील शिवापूर कोंडवाड्यातील २ जनावरे विना पावती कत्तलीसाठी नेण्यात आल्याचा प्रकार माहे डिसेंबर, २०१९ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आला आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, उक्त प्रकरणी चौकशी करण्यात आली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व तदनुसार संबंधित दोषी अधिकारी व कर्मचा-यांविरुद्ध कोणती कारवाई करण्यात आली वा येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. एकनाथ शिंदे (२२-०९-२०२०) : (१), (२) व (३) अकोला शहरातील दक्षिण झोन अंतर्गत येणाऱ्या प्रभाग क्र.२० मधील शिवापूर कोंडवाड्यातील २ जनावरे विनापावती थेट कत्तलीसाठी नेण्यात आल्याचा प्रकार माहे डिसेंबर, २०१९ मध्ये वा त्या दरम्यान निदर्शनास आलेला नाही.

परंतु कृषी विद्यापीठामधील अधिकाऱ्यांनी दिनांक ०१/०९/२०१८ रोजी कोंडवाडा विभागाला सुपूर्द केलेल्या २ म्हशी व १ हेला कोंडवाडा विभागातील कर्मचाऱ्यांनी कसायाला विकल्याबाबत दिनांक २४/०१/२०२० च्या प्राप्त तक्रारीन्वये, विभागप्रमुख कोंडवाडा विभाग यांना दिनांक २९/०१/२०२० रोजी कारणे दाखवा नोटीस बजावण्यात आली आहे.

तदनुसार विभागप्रमुख, कोंडवाडा विभाग यांचा खुलासा प्राप्त झालेला असून, याप्रकरणी पुढील उचित कार्यवाही महापालिका स्तरावर करण्यात येत असल्याचे, महापालिकेच्या अहवालात नमूद करण्यात आले आहे.

**नागपूर शहरातील वेंकटेशनगर येथील नंदनवन घरकुलाच्या तळघरात
पावसाळ्यात पाणी साचत असल्याबाबत**

(१८) १९०९ (२१-०३-२०२०). श्री.कृष्णा खोपडे (नागपूर पूर्व) : सन्माननीय नगर विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) नागपूर शहरातील वेंकटेशनगर येथे ७२२ गाळेधारकांचे नंदनवन घरकुल नागपूर सुधार प्रन्यासने बांधले असून हे घरकुल नाग नदीला लागून असल्यामुळे घरकुलाच्या तळघरामध्ये पावसाळ्यात मोठ्या प्रमाणात पाणी साचत असल्यामुळे तळघरात अत्यंत जीर्ण झाले असून यासंदर्भात केलेल्या तक्रारीच्या अनुषंगाने नागपूर सुधार प्रन्यासचे तत्कालीन सभापती यांनी स्वतः निरीक्षण केले आणि मा.स्थानिक लोकप्रतिनिधी यांनी डिसेंबर, २०१९ मध्ये वा त्या दरम्यान सभापती, नागपूर सुधार प्रन्यास यांना पत्र दिले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, यासंदर्भात पुढील कार्यवाहीचे आदेश संबंधित अधिकाऱ्यांना दिले आहेत काय, त्यानुसार कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. एकनाथ शिंदे (२२-०९-२०२०) : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) व (३) प्रश्नाधीन गाळ्यांच्या बेसमेंटमध्ये पावसाळ्यात पाणी साठत असल्याचे निदर्शनास आल्यानंतर, या ठिकाणी करावयाच्या प्रतिबंधात्मक कामाचा रु.९७.५० लक्ष आराखडा तयार करून, यासंदर्भात विहित निविदा सूचनेद्वारे कंत्राटदाराची निवड करून, दिनांक ०२/०६/२०२० रोजी कार्यादेश देण्यात आलेले आहेत.

त्यानुसार सदरचे काम प्रगतीपथावर असून, आतापर्यंत ५० टक्के काम पूर्ण झाले आहे. सदर काम पूर्ण करावयाचा कालावधी दिनांक ०१/०४/२०२१ पर्यंत आहे. तथापि, पुढील दोन महिन्यात सदरचे काम पूर्ण होण्याची शक्यता आहे.

**चंद्रपूर शहर महानगरपालिकेतील अधिकारी / कर्मचा-यांना सातव्या
वेतन आयोगाच्या शिफारशी लागू करण्याबाबत**

(१९) २७८६ (०५-०४-२०२०). श्री.सुधीर मुनगंटीवार (बल्लारपूर) : सन्माननीय नगर विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) चंद्रपूर शहर महानगरपालिकेतील ठरावानुसार मंजूर पदावर कार्यरत असलेल्या अधिकारी/कर्मचारी यांना ७ वा वेतन आयोगाच्या शिफारशी लागू करण्याबाबत लोकप्रतिनिधी, बल्लारपूर यांनी मा.नगरविकास मंत्री यांना दिनांक १५ जून, २०१९ रोजी वा त्या सुमारास लेखी निवेदन सादर केले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, पुन्हा याबाबत लोकप्रतिनिधी, बल्लारपूर यांनी प्रधान सचिव (२) नगरविकास विभाग यांना दिनांक १४ डिसेंबर, २०१९ रोजी वा त्यासुमारास लेखी निवेदन सादर केले आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. एकनाथ शिंदे (२२-०९-२०२०) : (१) व (२) होय.

(३) व (४) चंद्रपूर शहर महानगरपालिकेच्या आस्थापनेवरील अधिकारी/कर्मचारी यांना ७ व्या वेतन आयोगाच्या शिफारशी लागू करण्यासंदर्भात, आयुक्त, चंद्रपूर महानगरपालिका यांचेकडून प्राप्त प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन आहे.

राजापूर (जि.रत्नागिरी) शहरामध्ये रस्त्याच्या चौपदरीकरणाच्या कामाबाबत

(२०) ३३५८ (१८-०३-२०२०). श्री.राजन साळवी (राजापूर) : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) राजापूर (जि.रत्नागिरी) शहरामध्ये रस्त्याचे चौपदरीकरण करण्याच्या कामाची सद्यस्थिती काय आहे,

(२) असल्यास, सदरहू रस्त्याच्या चौपदरीकरणाचे काम कधीपर्यंत पूर्ण होणे अपेक्षित आहे,

(३) तसेच सदर कामाकरिता किती निधीची तरतूद करण्यात आली आहे वा येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. अशोकराव चव्हाण (२१-०९-२०२०) : (१) मुंबई गोवा महामार्गाच्या चौपदरीकरण कामामध्ये राजापूर शहरामधून १.६५ कि.मी.रस्ता लांबी जात असून त्यातील १.४० कि.मी.लांबीत चौपदरीकरण करण्यात येणार आहे व ०.२५ कि.मी. लांबी वळण रस्त्यामध्ये जात आहे. राजापूर शहरामध्ये कि.मी.१८२/२७० मध्ये चौपदरीकरणा अंतर्गत अंडरपासचे काम प्रगतीपथावर आहे.

(२) राजापूर शहरातून जाणा-या राष्ट्रीय महामार्गाचे चौपदरीकरणाचे काम माहे मार्च २०२१ पर्यंत पूर्ण होणे अपेक्षित आहे.

(३) राजापूर शहरातील रस्त्याचे काम रा.म.चौपदरीकरण भाग ८ मध्ये समाविष्ट आहे. सदर भाग-८ च्या चौपदरीकरण कामाकरिता एकूण प्रकल्प किंमत रु.१२४४.७१ कोटी असून त्यापैकी रस्ता बांधणी कामाची किंमत रु.५०८.०० कोटी आहे. सदर आवश्यक निधीची पूर्ण तरतूद केंद्र शासनाच्या लेखाशिर्षातून करण्यात आलेली आहे.

(४) राजापूर शहर व लगतच्या भागातील महामार्ग व वळण रस्त्याची सुधारीत आखणीनुसार भूसंपादन प्रक्रिया राबविणे तसेच कोविड-१९ यामुळे काम पूर्ण करण्यास विलंब झालेला आहे.

चंद्रपूर शहर महानगरपालिका क्षेत्रात महानगरपालिका अनुदान तसेच प्राप्त शासकीय अनुदानातून करण्यात आलेल्या कामाबाबत

(२१) ३८२९ (२१-०३-२०२०). श्री.किशोर जोरगेवार (चंद्रपूर) : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) चंद्रपूर शहर महानगरपालिका क्षेत्रात महानगरपालिका अनुदान तसेच प्राप्त शासकीय अनुदानातून करण्यात आलेल्या कामावर सार्वजनिक बांधकाम विभागामार्फत खनिज विकास निधी अंतर्गत सन २०१८ ते २०१९ पर्यंत करण्यात आलेले सिमेंट रोड, नाली व चेंबर इत्यादी १६१ कामे पुनश्च करण्यात आल्याबाबतची चौकशी करण्याची मागणी मा.मुख्यमंत्री यांच्याकडे माहे जानेवारी, २०२० मध्ये वा त्यादरम्यान केली आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, या संदर्भात शासनाने चौकशी केली आहे काय, त्यात काय आढळून आले, व त्यानुसार पुढे कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

- श्री. अशोकराव चव्हाण (१८-०९-२०२०) :** (१) होय, हे खरे आहे. परंतू सदर मागणी मा.मुख्यमंत्री यांचेकडे केलेली नसून मा. मंत्री, सार्वजनिक बांधकाम यांचेकडे निवेदन देण्यात आले आहे.
- (२) याबाबत मंडळ कार्यालयाकडून चौकशी समिती नेमण्यात आली होती. सदर चौकशी समितीचा अहवाल प्राप्त झाला असून समितीच्या निष्कर्षानुसार विषयांकित कामे पुनश्च झाली नसल्याचे आढळून आले आहे. सबब आर्थिक गैरव्यवहार होण्याचा प्रश्न उद्भवत नाही.
- (३) प्रश्न उद्भवत नाही.

कोल्हापूर जिल्ह्यातील नवीन नगरपालिकांचे विकास आराखडे तयार करण्याबाबत

- (२२) ३८६२ (१६-०३-२०२०). श्री.प्रकाश आबिटकर (राधानगरी) :** सन्माननीय नगर विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
- (१) कोल्हापूर जिल्ह्यातील आजरा, चंदगड, हूपरी, शिरोळ, हातकणंगले येथील ग्रामपंचायतीचे, नगरपंचायत व नगरपालिकामध्ये रुपांतर होऊन तीन वर्षांचा कालावधी होऊनही विकास आराखडे प्रत्यक्षात राबविले गेले नसल्याची बाब माहे डिसेंबर, २०१९ च्या दुसऱ्या आठवड्यात निदर्शनास आली, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, विकास आराखडे तयार करताना नेमका कोणत्या प्रकारचा विकास करावयाचा आहे त्याचे आरक्षण ठेवावे लागते याकरिता ठरावीक कालावधीचा विचार करून त्याची प्रत्यक्ष अंमलबजावणी होताना दिसत नाही, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, विकास आराखडे तयार न झाल्यामुळे त्याचा विकास कामांवर परिणाम होत आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, किती नगरपालिकांचे विकास आराखडे तयार करण्यात आले आहेत व त्यास शासनाने मंजूरी दिली आहे काय,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

- श्री. एकनाथ शिंदे (१६-०९-२०२०) :** (१) व (२) सदर नगरपंचायत व नगरपरिषदेस विकास योजना तयार करणेबाबतची कार्यवाही करणेबाबत, सहायक संचालक, नगर रचना, कोल्हापूर शाखा कार्यालयाचे पत्र क्र.४७५०, दि.०३/०९/२०१९ अन्वये कळविण्यात आले आहे. महाराष्ट्र

प्रादेशिक नियोजन व नगररचना अधिनियम, १९६६ चे तरतुदीनुसार, नवगठित नागरी क्षेत्रासाठी प्रक्षेपित लोकसंख्येनुसार आरक्षणे १० वर्षासाठी व २० वर्षासाठी प्रस्तावित जमीन वापर करण्यात येतो. त्याप्रमाणे प्रत्यक्ष अंमलबजावणी करणे नियोजन प्राधिकरणावर बंधनकारक असते. परंतु सदरहू नगर परिषदा / नगर पंचायतींनी विकास योजना तयार करण्याची प्रक्रिया सुरु केलेली नाही.

(३) विकास आराखडे तयार न झाल्याने नियोजनबद्ध विकास होत नाही, नागरिकांना सुनियोजित विकास व मुलभूत सार्वजनिक सुविधांचा लाभ घेता येत नाही. मात्र सदर संबंधित क्षेत्रासाठी विकास योजना मंजूर होईपर्यंत मंजूर प्रादेशिक योजना नियमावलीनुसार अंमलबजावणी करता येऊ शकते.

(४) व (५) कोल्हापूर जिल्ह्यातील कोल्हापूर महानगरपालिका व इचलकरंजी, जयसिंगपूर, गडहिंगलज, कागल, मुरगुड, पन्हाळा, वडगांव, कुरुंदवाड, मलकापूर इत्यादी नऊ नगरपरिषदांचे विकास आराखड्यास शासनाने यापूर्वी मंजूरी दिलेली आहे. तर मंजूर विकास योजनांपैकी वडगाव व मलकापूर नगरपरिषदांचे सुधारित विकास आराखडे तयार करण्याचे काम सहायक संचालक, नगररचना, कोल्हापूर शाखा कार्यालयामार्फत सुरु आहे. कोल्हापूर विकास आराखडा स्वतंत्र विकास योजना कार्यालयामार्फत सुधारित करण्याचे काम सुरु आहे.

**अमरावती महानगरपालिका हद्दीपासून दूर असलेल्या
खेडे गावांमध्ये बस फेऱ्या सुरु करण्याबबत**

(२३) ३९२६ (०५-०४-२०२०). श्री.रवि राणा (बडनेरा) : सन्माननीय नगर विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) अमरावती महानगरपालिका हद्दीपासून २० किलोमीटर दूर वर असलेल्या खेडे गावामधून अमरावती शहरामध्ये येण्या-जाण्यासाठी विद्यार्थी, रुग्ण, कामगार, शेतकरी, शेतमजूर व सर्व सामान्य नागरिक इत्यादी प्रवाशांच्या सेवेसाठी बस फेऱ्या सुरु करण्यासाठी शासनस्तरावर निर्णय होऊन अनेक वेळा प्रत्यक्ष कार्यवाहीसाठी जिल्हा प्रशासनाच्या स्तरावर बैठका झाल्या परंतु अद्यापपर्यंत महानगरपालिकेने शासनाच्या आदेशाचे पालन न करता बस फेऱ्या सुरु केल्या नाहीत, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, याबाबत शासनाने चौकशी करून कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. एकनाथ शिंदे (२२-०९-२०२०) : (१) हे खरे नाही.

(२) व (३) अमरावती महानगरपालिकेच्या सर्वसाधारण सभेने दिनांक १६/११/२०१९ रोजी दिलेल्या मान्यतेनंतर, दिनांक ०५/०२/२०२० पासून अमरावती महानगरपालिका हद्दीपासून २० किलोमीटर दूरवर असलेल्या खेडे गावातील प्रवाशांसाठी बस फेऱ्या सुरु करण्यात आलेल्या आहेत.

अलिबाग (ता.अलिबाग, जि.रायगड) समुद्र किना-यावरील बंधा-याची झालेली दुरवस्था

(२४) ४५८२ (०५-०४-२०२०). श्री.महेंद्र दळवी (अलिबाग), श्री.प्रशांत ठाकूर (पनवेल), श्री.महेश बालदी (उरण), श्री.अमित साटम (अंधेरी पश्चिम) : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) अलिबाग (ता.अलिबाग, जि.रायगड) समुद्र किना-याच्या सौंदर्याला भर घालण्यासाठी बांधण्यात आलेल्या बंधा-याचे काम अतिशय निकृष्ट दर्जाचे झाले असून अनेक ठिकाणी क्षतीग्रस्त होऊन पादपथही ढासळू लागले असल्याचे माहे जानेवारी २०२० मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सन २०११ साली सुरु करण्यात आलेल्या बंधा-याचे काम सन २०१४ साली पूर्ण होवून जवळपास साडेसहाशे मीटर लांबीच्या बंधा-याला ११ कोटी रुपये खर्च करण्यात आले होते, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, समुद्राच्या लाटांच्या माऱ्यांमुळे सदरहु बंधा-याची दुरवस्था झाली असून दुरुस्ती न केल्यास बंधारा फुटून मोठी दुर्घटना होण्याची शक्यता वर्तविण्यात येत आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, नगरपालिकेच्या निदर्शनास आणूनही अद्याप नगरपालिकेकडून कोणतीच कार्यवाही करण्यात आलेली नाही, हे ही खरे आहे काय,

(५) असल्यास, याबाबत शासनाने चौकशी केली आहे काय, त्यात काय आढळून आले, तदनुसार निकृष्ट दर्जाचे काम करणा-या संबंधीत दोषींवर कारवाई व सदर बंधा-याच्या दुरुस्तीच्या कामास निधी मिळण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. अशोकराव चव्हाण (१८-०९-२०२०) : (१), (२) व (३) होय, अंशतः खरे आहे. सदर काम जिल्हा नियोजन समिती रायगड जिल्हाधिकारी अलिबाग यांच्या निधीतुन सन २०११ मध्ये सुरु करुन मार्च २०१३ मध्ये पूर्ण करण्यात आले आहे. सन २०१९ मधील पावसाळ्यातील अतिवृष्टी, मोठे उधाण व चक्रीवादळामुळे सदर बंधारा काही ठिकाणी क्षतीग्रस्त झालेला आहे.

(४) मा.नगराध्यक्ष यांनी सदर बंधाऱ्याच्या दुरावस्थेबाबत मा.पालकमंत्री रायगड जिल्हा तसेच जिल्हाधिकारी कार्यालय यांना सदरची बाब निदर्शनास आणून दिली आहे.

(५) सदर बंधाऱ्याची पाहणी करण्यात आली असून निधी उपलब्धतेनुसार काम हाती घेण्यात येईल.

(६) प्रश्न उद्भवत नाही.

अमरावती महानगरपालिका प्रशासनाने झोनऐवजी प्रभाग निहाय स्वच्छता कंत्राटाचा निर्णय घेतल्याबाबत

(२५) ४६०२ (०५-०४-२०२०). श्रीमती सुलभा खोडके (अमरावती) : सन्माननीय नगर विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) अमरावती महानगरपालिका प्रशासनाने झोनऐवजी प्रभाग निहाय स्वच्छता कंत्राटाचा निर्णय घेतल्यामुळे शहरात अस्वच्छता पसरली असून स्वच्छता कंत्राटदार मनमानी कारभार करीत असल्याचे दिनांक १७ जानेवारी, २०१९ रोजी वा त्या सुमारास निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, यासंदर्भात शासनाने चौकशी करून येथील स्वच्छता कंत्राटदारांवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. एकनाथ शिंदे (२२-०९-२०२०) : (१) हे खरे नाही.

(२) व (३) अमरावती महापालिका हद्दीत ५ झोन आहेत. तथापि, महापालिकेने मंजूर केलेल्या दिनांक १९/०७/२०१८ च्या ठरावानुसार आणि स्थायी समितीच्या दिनांक १३/११/२०१८ च्या मंजूरीनुसार दैनंदिन साफसफाई व घरोघरी जाऊन कचरा गोळा करणे, या कामाकरिता २२ प्रभागामध्ये २२ आणि बाजाराच्या ठिकाणी ०१ अशा २३ ठिकाणी विहित पध्दतीने निविदा बोलावून, कंत्राटदारामध्ये कामाच्या दृष्टीने स्पर्धा व्हावी व जास्तीत जास्त चांगले काम व्हावे यादृष्टीकोनातून २२ वेगवेगळ्या ठेकेदारांना ठेका देण्यात आलेला असून, यानुसार प्रभागनिहाय दैनंदिन साफसफाईचे काम करण्यात येत आहे.

त्यानुसार, सर्व प्रभागात कचरा गोळा करणे व साफसफाईचे काम सुरुळीत सुरु असून, ज्या प्रभागातून कचऱ्याबाबत तक्रार येईल, त्या प्रभाग अधिकाऱ्याकडून याबाबतची तात्काळ दखल घेऊन, तक्रार निवारण करण्यात येते. असे आयुक्त, अमरावती महानगरपालिका यांच्या अहवालात नमूद करण्यात आले आहे.

**समृद्धी महामार्गासाठी लागणारे गौण खनिज मिळविण्याकरिता डोंगगांव-शेलगाव येथे
रस्त्यालगत खोदकाम होत असल्याबाबत**

(२६) ४७०८ (२१-०३-२०२०). श्री.संजय रायमुलकर (मेहकर) : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) समृद्धी महामार्गासाठी लागणारे गौण खनिज मिळविण्याकरिता महामार्गाच्या परिसरात जागोजागी अवैध उत्खनन करण्यात येत असून डोंगगांव-शेलगाव रस्त्यालगत २०० मीटरच्या आता अगदी रस्त्याला लागून खोदकाम होत असून हे खोदकाम शेतक-यांसाठी धोकादायक ठरत असून यावर कारवाई करण्यात यावी अन्यथा इच्छामरणाची परवानगी द्यावी, असे लेखी निवेदन दिनांक ८ नोव्हेंबर, २०१९ रोजी वा त्यासुमारास तहसिलदार यांच्याकडे देण्यात आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, या निवेदानुसार शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व तदनुसार शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. एकनाथ शिंदे (१५-०९-२०२०) : (१) हे खरे आहे.

महाराष्ट्र शासन परिपत्रक क्रमांक गौखनि १०/१२१८/प्र.क्र.४६८/ख दिनांक २७.०५.२०१९ नुसार समृद्धी महामार्गाच्या कामासाठी बाहेरून उत्खनन करून आणावयाच्या गौण खनिज वरील स्वामित्व धनावर १०० टक्के सुट देण्यात आलेली आहे. गौण खनिज प्रापण योजना अंतर्गत मायनिगं प्लॅन मध्ये गट समाविष्ट करण्यासाठी कंत्राटदाराने मा. जिल्हाधिकारी बुलडाणा यांना दिनांक १८.०९.२०१९ रोजी प्रस्ताव सादर केलेले आहेत. त्यामुळे कंत्राटदाराने अवैद्य उत्खनन केले आहे हे खरे नाही.

श्री मनोज श्रीकृष्ण नव्हाळे रा. डोणगाव या शेतकऱ्याने इच्छा मरणाची परवानगी मिळण्याबाबत तहसिलदार मेहकर यांचे कडे दिनांक ०८ नोव्हेंबर २०१९ रोजी निवेदन देले आहे. हे खरे आहे.

(२) वरील प्रमाणे गौण खनिज वरील स्वामित्व धनावर १०० टक्के सुट असूनही तहसिलदार मेहकर यांचे मार्फत ६६,९०० ब्रास मुरुम उत्खनन केले म्हणून कंत्राटदारवर रुपये ३६,१३,२६,९००/- रक्कमेचा दंड आकारण्यात आलेला आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

नागपूर शहरातील सोनेगाव तलावात तसेच सहकार नगर, जयप्रकाश नगर, खामला या परिसरातील विहीरींमध्ये सांडपाणी मिसळत असल्याबाबत

(२७) ५३३६ (०५-०४-२०२०). श्री.विकास ठाकरे (नागपूर पश्चिम), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी), श्री.सुभाष धोटे (राजूरा), श्री.अमित झनक (रिसोड), श्री.सुरेश वरपुडकर (पाथरी), श्री.हिरामण खोसकर (इगतपूरी), श्री.संग्राम थोपटे (भोर), श्री.लहू कानडे (श्रीरामपूर) : सन्माननीय नगर विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नागपूर शहरातील खामला भागातील भोसले कालीन सोनेगाव तलावालगतच्या ममता व शिवशक्ती सोसायटीमधील नाल्यावर महानगरपालिकेने सांडपाणी प्रक्रिया केंद्राची उभारणी केली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, नुकतेच तलावाचे सौंदर्यीकरण करून तलावातील गाळ काढण्यास ५ कोटी रुपये खर्च करण्यात आले असून सांडपाणी प्रक्रिया केंद्रातील सांडपाणी सोनेगाव तलावात तसेच सहकार नगर, जयप्रकाश नगर व खामला या परिसरातील विहीरींमध्ये मिसळून तेथील पाणी दुषीत होत असल्याने नागरीकांचे आरोग्य धोक्यात आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, याबाबत चौकशी करून महानगरपालिकेतर्फे कोणती उपाययोजना करण्यात आली वा येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. एकनाथ शिंदे (२२-०९-२०२०) : (१) नागपूर शहरातून वाहणाऱ्या नागनदीचे प्रदुषण कमी करण्याच्या दृष्टीने मा.उच्च न्यायालयाने जनहित याचिकेमध्ये पारित केलेल्या आदेशानुसार, शहरात उभारण्यात येत असलेल्या विविध एसटीपी प्रकल्पाबरोबरच नागपूर शहरातील सोनेगाव तलावालागतच्या मोकळ्या जागेवर ०.३ एमएलडी क्षमतेचे मलजल प्रक्रिया केंद्र नागपूर महानगर प्रदेश विकास प्राधिकरणाने उभारले आहे.

(२), (३) व (४) या ठिकाणी असलेल्या मलजल प्रक्रिया केंद्रातून बाहेर पडणाऱ्या पाण्याची नियमितपणे निहित मानांकनानुसार गुणवत्ता चाचणी केली जात असून, त्यानंतरच सदरचे शुध्द पाणी सोनेगाव तलावात सोडले जाते.

सोनेगाव येथे उभारण्यात आलेला एस.टी.पी. प्रकल्प हा राष्ट्रीय पर्यावरण अभियांत्रिकी अनुसंधान संस्था, (नेरी) द्वारा फायटोराईड तंत्रज्ञानावर विकसित केलेला असून, या ठिकाणी शुध्द होत असलेले पाणी गुरुत्वाकर्षणाद्वारे वेगवेगळ्या अंतर्गत टाक्यांमध्ये सोडले जाते. सदरच्या टाक्या आरसीसी च्या असल्यामुळे कोणत्याही प्रकारे सांडपाण्याची गळती होत नाही. त्यामुळे, सहकार नगर, जयप्रकाश नगर व खामला या परिसरातील विहिरीमध्ये या प्रकल्पाचे पाणी मिसळण्याचा प्रश्न उद्भवत नाही. शिवाय आजपावेतो याबाबतची कोणतीही तक्रार प्राप्त झालेली नाही.

नागपूर महानगरपालिकेतील उद्यान विभागाने शहरातील सुरु असलेल्या विविध प्रकल्पांकरीता झाडे तोडण्याची दिलेली परवानगी

(२८) ५३४० (०५-०४-२०२०). श्री.विकास ठाकरे (नागपूर पश्चिम), श्री.अमिन पटेल (मुंबादेवी), श्री.सुभाष धोटे (राजूरा), श्री.अमित झनक (रिसोड), श्री.सुरेश वरपुडकर (पाथरी), श्री.हिरामण खोसकर (इगतपूरी), श्री.संग्राम थोपटे (भोर), श्री.लहू कानडे (श्रीरामपूर) : सन्माननीय नगर विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) नागपूर महानगरपालिकेतील उद्यान विभागाने शहरातील सुरु असलेल्या विविध प्रकल्पांकरीता मागील ३ वर्षांमध्ये ५००० झाडे तोडण्याची परवानगी दिली, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, तोडण्यात आलेल्या झाडांमुळे नागपूर शहरातील प्रदूषणामध्ये मोठ्या प्रमाणात वाढ झाली आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, वाढते प्रदूषण कमी करण्याच्यादृष्टीने झाडांची लागवड करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. एकनाथ शिंदे (२२-०९-२०२०) : (१) मेट्रो रेल, भारतीय राष्ट्रीय राजमार्ग प्राधिकरण, पोलीस विभाग, दक्षिण-पूर्व-मध्य रेल्वे विभाग इ. एजन्सीमार्फत महापालिका हद्दीत सुरु असलेल्या विविध महत्वांच्या प्रकल्पाकरिता मागील तीन वर्षात, वृक्ष प्राधिकरण समितीच्या मंजूरी अन्वये आणि दिलेल्या अटी व शर्तीवर एकूण ४,६१६ इतकी झाडे तोडण्यास परवानगी दिलेली आहे.

(२), (३) व (४) या तोडण्यात आलेल्या झाडांमुळे शहरात मोठ्या प्रमाणात प्रदूषण झाले, असे म्हणणे संयुक्तिक नाही.

वरीलप्रमाणे दिलेल्या मंजुरीनंतर, कापण्यात आलेल्या झाडांच्या मोबदल्यात, संबंधीत प्राधिकरणांनी आतापर्यंत १६,६४० इतक्या झाडांची लागवड केलेली असून, महापालिकेनेही या कालावधीत २२,८०७ इतक्या नवीन झाडांची लागवड केलेली आहे.

कळंब (ता.कळंब, जि.उस्मानाबाद) येथे जिल्हा सत्र न्यायालय व दिवाणी न्यायालय वरिष्ठस्तराची इमारत वापराविना असल्याबाबत

(२९) ५४२२ (२०-०३-२०२०). श्री.राणाजगजीतसिंह पाटील (तुळजापूर) : सन्माननीय मुख्यमंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) कळंब (ता.कळंब, जि.उस्मानाबाद) येथे जिल्हा सत्र न्यायालय व दिवाणी न्यायालय वरिष्ठ स्तराची कोट्यवधी रुपये खर्च करून बांधण्यात आलेली इमारत गत ५ ते ६ वर्षांपासून विनावापर पडून आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदरहू इमारतीची किरकोळ कामे केवळ निधी अभावी शिल्लक राहिलेली असल्याने इमारत वापराविना पडून आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदरहू इमारत वापरात आणण्यासाठी उर्वरित कामासाठी निधी उपलब्ध करून देण्याबाबत वेळोवेळी लोकप्रतिनिधीनी लेखी पत्राद्वारे मागणी केलेली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, सदरहू इमारतीचे उर्वरित कामे करण्यासाठी निधीची पूर्तता करून इमारत वापरात आणण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. उद्धव ठाकरे (२८-०९-२०२०) : (१) कळंब (ता.कळंब, जि.उस्मानाबाद) येथील न्यायालयीन इमारतीचे बांधकाम दिनांक ३१ जुलै २०१८ रोजी पूर्ण झालेले आहे.

(२) सदर इमारतीच्या मूळ बांधकामामध्ये फर्निचरची तरतूद करण्यात आलेली नसल्याने इमारत वापरात नाही, हे खरे आहे.

(३) होय, हे खरे आहे

(४) विधि व न्याय विभाग शासन निर्णय क्रमांक सीसीबी-१११८/प्र.क्र.१०७/का-१३, दिनांक १६ ऑगस्ट २०१९ अन्वये सदर न्यायालयीन इमारतीची उर्वरित कामे (फर्निचर, अंतर्गत रस्ते, अग्नीप्रतिबंधक यंत्रण, वाहनतळ इत्यादी) करण्यासाठी रु.१३७.६९ लक्ष इतक्या किंमतीस प्रशासकीय मान्यता देण्यात आली आहे. तसेच सदर काम विधानमंडळाच्या पहिल्या अधिवेशनात अर्थसंकल्पित करण्यात आले आहे. परंतु वित्त विभाग शासन निर्णय दिनांक ४ मे २०२० अन्वये नवीन काम सुरु करण्यास प्रतिबंध घालण्यात आला आहे. त्यामुळे परंतु सदर शासन निर्णयातील प्रस्तुत अटीतून सुट देऊन सदर काम "एक विशेष बाब" म्हणून सुरु करण्यास वित्त विभागास विनंती करण्यात आली होती. त्यानुसार सदर काम सुरु करण्यास

वित्त विभागाने सहमती दिलेली आहे. त्यानुसार सदर काम सुरु करण्याबाबत मुख्य अभियंता, सार्वजनिक बांधकाम विभाग, औरंगाबाद यांना या विभागाच्या दिनांक २८ जुलै २०२० च्या पत्रान्वये कळविण्यात आले आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

चंद्रपुर महानगरपालिकेच्या सेवानिवृत्त प्राथमिक शिक्षकांना निवड श्रेणी मंजूर करण्याबाबत

(३०) ५५८२ (०६-०४-२०२०). श्री.सुधीर मुनगंटीवार (बल्लारपूर) : सन्माननीय नगर विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) चंद्रपुर महानगरपालिकेतील दिनांक १ जानेवारी, १९८६ व त्यानंतर सलग २४ वर्षे सेवा झालेल्या सेवानिवृत्त प्राथमिक शिक्षकांना निवड श्रेणी मंजूर करण्याबाबत वि.स.स. बल्लारपूर यांनी मा.शिक्षणाधिकारी (प्राथ) जिल्हा परिषद चंद्रपूर यांना दिनांक २३ जानेवारी, २०२० रोजी वा त्या सुमारास लेखी निवेदन सादर केले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. एकनाथ शिंदे (२२-०९-२०२०) : (१) होय.

(२) व (३) दिनांक ०१ जानेवारी, १९८६ व त्यानंतर सलग २४ वर्षे सेवा झालेल्या महानगरपालिकेच्या सेवानिवृत्त प्राथमिक शिक्षकांना निवड श्रेणी मंजूर करण्याबाबतचा प्रस्ताव, शिक्षणाधिकारी (प्राथमिक), जिल्हा परिषद चंद्रपूर यांना चंद्रपूर महानगरपालिकेकडून पाठविण्यात आला होता.

सदरहू प्रस्तावात आढळून आलेल्या त्रुटींची पूर्तता, दिनांक १७/०७/२०२० च्या पत्रान्वये, आवश्यक तो प्रस्ताव शिक्षणाधिकारी (प्राथ.), जिल्हा परिषद, चंद्रपूर यांचेकडे सादर करण्यात आल्याचे, महापालिकेच्या अहवालात नमूद करण्यात आले आहे.

पालघर नगरपरिषद क्षेत्रात बेकायदा मोबाईल टॉवर उभारण्यात येत असल्याबाबत

(३१) ६१३० (०६-०४-२०२०). श्री.श्रीनिवास वनगा (पालघर) : सन्माननीय नगर विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) पालघर नगरपरिषद हद्दीत बेकायदा ३५ मोबाईल टॉवरची उभारणी करण्यात आली आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, या बेकायदेशीर मोबाईल टॉवरच्या उभारणीमुळे स्थानिक नागरीकांच्या आरोग्याला धोका निर्माण होत असल्यामुळे नागरीकांनी मोबाईल टॉवर विरोधात नगरपरिषद प्रशासनाकडे तक्रारही केलेली आहे, हे ही खरे आहे काय,

- (३) असल्यास, शासनाने याची चौकशी वा पाहणी केली आहे काय, चौकशीचे निष्कर्ष काय आहेत व त्याअनुषंगाने या बेकायदेशीर उभारलेल्या मोबाईल टॉवरबाबत शासनाने कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

- श्री. एकनाथ शिंदे (२१-०९-२०२०) :** (१) पालघर नगरपरिषदेने केलेल्या सर्व्हेक्षणानुसार नगरपरिषदेच्या हद्दीत सुमारे २७ मोबाईल टॉवर्स उभारण्यात आल्याचे निदर्शनास आले असून त्यापैकी केवळ ३ टॉवर्सना नगरपरिषदेने नाहरकत प्रमाणपत्र दिले आहे.
- (२) उक्त अनाधिकृत मोबाईल टॉवर्सपैकी ३ टॉवर्सबाबत स्थानिक नागरीकांच्या पालघर नगरपरिषदेकडे तक्रारी प्राप्त झाल्या आहेत.
- (३) उक्त तक्रारीच्या अनुषंगाने पालघर नगरपरिषदेने २ मोबाईल टॉवर्स बंद केले असून इतर मोबाईल टॉवर्सवर महाराष्ट्र प्रादेशिक व नगररचना अधिनियम, १९६६ नुसार कार्यवाही प्रस्तावित केली असल्याचे पालघर नगरपरिषदेने कळविले आहे.
- (४) प्रश्न उद्भवत नाही.

पुणे जिल्ह्यातील पुणे-बंगलोर राष्ट्रीय महामार्ग क्र.४ चे सहापदरीच्या कामाबाबत

- (३२) ६१८२ (०२-०४-२०२०). **श्री.संग्राम थोपटे (भोर) :** सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-
- (१) पुणे जिल्ह्यातील पुणे -बंगलोर राष्ट्रीय महामार्ग क्रमांक ४ चे सहापदरी करण्याचे काम रिलायन्स कंपनीकडून होत असून येथील मो-या, पूल, भूमिगत व पादचारी मार्ग आणि उड्डाणपूलाची कामे अद्याप अपूर्णावस्थेत आहेत, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, सदरील कामे निर्धारित वेळेत पुर्ण व्हावीत यासाठी कंत्राटदार कंपनीला वारंवार मुदतवाढ देवूनही कामे वेळेत पूर्ण होत नाहीत याची कारणे काय आहेत,
- (३) असल्यास, या संदर्भात शासनाने माहिती घेवून येथे निर्धारित वेळेत सदरील कामे पूर्ण न करणा-या कंत्राटदार कंपनीवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. अशोकराव चव्हाण (०१-१०-२०२०) : (१) सदर काम केंद्र शासनाच्या भारतीय राष्ट्रीय राजमार्ग प्राधिकरण यांच्या अखत्यारीतील आहे.

पुणे सातारा या रस्त्याची एकूण लांबी १४०.३५० कि.मी. आहे. सदर लांबी पैकी एकूण डीबीएम पूर्ण झालेल्या रस्त्याची लांबी १३४.८१ कि.मी. आहे. सदर रस्त्यामध्ये एकूण ६२ स्ट्रक्चर्स असून त्यापैकी ५३ स्ट्रक्चर्स पूर्ण झाली आहेत व उर्वरित ९ स्ट्रक्चर्स पैकी ५ स्ट्रक्चर्स ही वेगवेगळ्या स्तरावर प्रगतीपथावर आहेत. तसेच स्वतंत्र अभियंता यांनी दिलेल्या अहवालनुसार उर्वरित काम प्रगतीपथावर असून दि. ३१.०१.२०२१ पर्यंत पूर्ण होईल. उर्वरित ४ स्ट्रक्चर्स तेथील ग्रामस्थांच्या विरोधामुळे देखभाल दुरुस्तीच्या कालावधीमध्ये घेण्यात येतील.

सद्यस्थितीत देशातील लॉकडाऊन मुळे उर्वरीत कामावर परिणाम झाला आहे. परंतु केंद्र शासनाच्या दि.२० एप्रिल, २०२० च्या मार्गदर्शक सूचनांनुसार उर्वरीत कामे पुन्हा सुरु करण्यात आली असून कंत्राटदार यांना लवकरात लवकर काम पूर्ण करण्याचे आदेश देण्यात आले आहेत, असे प्रकल्प संचालक, भारतीय राष्ट्रीय राजमार्ग प्राधिकरण, पुणे यांनी कळविले आहे.

(२) सदरील कामास पुढील नमूद कारणांमुळे विलंब झाला असल्याचे प्रकल्प संचालक, भारतीय राष्ट्रीय राजमार्ग प्राधिकरण, पुणे यांनी कळविले आहे.

१. स्थानिक ग्रामस्थांकडून त्यांच्या वेगवेगळ्या मागणीनुसार पुलाची उंची/रुंदी व स्थळ याबाबत वेळोवेळी श्रत्याच्या कामासाठी विरोध.

२. वृक्ष प्राधिकरणाकडून रस्त्यावरील अडथळा ठरणारी झाडे तोडण्यासाठी/स्थलांतरीत करण्यासाठी उशीरा मिळालेली मंजूरी.

३. वन विभागाकडून उशीरा आलेली मंजूरी.

४. चारपदरीकरणपासून सहापदरीकरणपर्यंत लागणा-या जमिनीचे भूसंपादन करतांना येत असलेल्या अडचणी.

५. महामार्गाच्या रस्त्यांतर्गत येणा-या विविध धार्मिक स्थळांचे स्थलांतरणबाबत ग्रामस्थांचा असलेला विरोध.

(३) व (४) सदर काम पूर्ण होण्यासाठी होत असलेल्या विलंबाची कारणे अ.क्र.२ मध्ये नमूद करण्यात आली असून सद्यस्थितीत कंत्राटदारास उर्वरीत काम पूर्ण करणेबाबत वेळोवेळी सूचना देण्यात आल्या आहेत व सद्यस्थितीत देखभाल दुरुस्तीचे काम सुरु आहे, असे प्रकल्प संचालक, भारतीय राष्ट्रीय राजमार्ग प्राधिकरण, पुणे यांनी कळविले आहे.

माजलगाव नगरपरिषदेच्या (जि.बीड) सन २०१६ ते २०१८ पर्यंतच्या लेखा परिक्षण अहवालातील गैरप्रकाराची चौकशी करण्याबाबत

(३३) ११५१ (२८-०५-२०२०). श्री.प्रकाश (दादा) सुंदरराव सोळंके (माजलगांव) :

सन्माननीय नगर विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) माजलगाव नगरपरिषदेच्या (जि.बीड) लेखा परिक्षण अहवाल सन २०१६-२०१७ व सन २०१७-२०१८ मधील गंभीर अनियमितता व गैरप्रकाराची चौकशी करून दोषींविरुद्ध कार्यवाही करण्याबाबत स्थानिक लोकप्रतिनिधींनी दिनांक ०७/०४/२०२० रोजी वा त्यासुमारास जिल्हाधिकारी, बीड यांच्याकडे लेखी पत्राद्वारे मागणी केली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर प्रकरणी चौकशी करण्यात आली आहे काय, चौकशीअंती काय निष्पन्न झाले आहे, त्यानुसार दोषींविरुद्ध कोणती कार्यवाही करण्यात आली वा येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. एकनाथ शिंदे (२२-०९-२०२०) : (१) हे खरे आहे.

(२) सदर प्रकरणी चौकशी करण्यात आली असून, लेखापरिक्षण अहवालातील कालावधीतील संबंधित तत्कालीन अधिकारी/कर्मचारी यांची माहिती मागविण्यात आली असल्याबाबत जिल्हाधिकारी, बीड यांनी अहवाल सादर केला आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

जिंतूर नगरपरिषदेच्या (जि.परभणी) माध्यमातून प्रधानमंत्री आवास योजनेंतर्गत निधी

वितरणात मोठ्या प्रमाणात अनियमितता होत असल्याबाबत

(३४) १४०५ (२८-०५-२०२०). श्रीमती मेघना साकोरे बोर्डोकर (जिंतूर) : सन्माननीय गृहनिर्माण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) जिंतूर नगरपरिषदेच्या (जि.परभणी) माध्यमातून प्रधानमंत्री आवास योजनेंतर्गत लाभार्थ्यांना निधी वितरणात मोठ्या प्रमाणात अनियमितता होत असल्याचे माहे मे, २०२० मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सन २०१८ पासून या घरकुल योजनेंतर्गत १ हजार २५१ लाभार्थ्यांच्या संचिका मंजूर होऊन डी पी आर मध्ये नावे घेऊन लाभार्थ्यांस प्रत्येकी अडीच लाख रुपये एवढी मंजूर रक्कम पाच टप्प्यात वितरित करण्याची जबाबदारी नगर अभियंता यांची असून त्यांच्याच अहवालावर रक्कम वितरित केली जाते. परंतु प्रत्यक्ष काम करण्याच्या लाभार्थ्यांच्या नावे रक्कम वितरण करताना सदर अभियंता पक्षपातीपणा करत असल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, ज्या लोकांनी रक्कम घेतली त्यांनी काहीच काम केलेले नाही, तर ज्या लोकांनी प्रत्यक्ष कामे केली आहेत त्यांना निधी दिला जात नाही, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, ज्या लाभार्थ्यांना घरकुल मंजुरच नाही व डीपीआरमध्ये नावही नाही अशा लोकांना योजनेच्या नावाखाली निधी वितरित झाला असल्याचेही निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(५) असल्यास, शासनाने या सर्व प्रकरणाची चौकशी केली आहे काय, चौकशीनुसार दोषींवर कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(६) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. जितेंद्र आव्हाड (२४-०९-२०२०) : (१) प्रधानमंत्री आवास योजनेंतर्गत कोणत्याही प्रकारची अनियमितता झालेली नाही.

(२) नगर अभियंता यांच्यामार्फत लाभार्थ्यांना निधी वितरित करताना पक्षपातीपणा करण्यात आलेला नाही.

(३) व (४) डीपीआर मधील मंजूर लाभार्थ्यांना नियमानुसार बांधकाम पुर्ण झाल्यानंतर त्यांच्या बँक खात्यात निधी जमा करण्यात आला आहे.

(५) व (६) प्रश्न उद्भवत नाही.

परभणी जिल्ह्यात जिंतूर नगरपरिषदेकडून दूषित पाणीपुरवठा होत असल्याबाबत

(३५) १६२३ (०३-०६-२०२०). श्रीमती मेघना साकोरे बोर्डीकर (जिंतूर) : सन्माननीय नगर विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) जिंतूर नगरपरिषदेकडून (जि.परभणी) पाणीपुरवठा सद्यस्थितीत दूषित होत असल्याचे दिनांक २७ एप्रिल, २०२० रोजी वा त्या सुमारास निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, जिंतूर शहराला येतदरी धरणातून पाणीपुरवठा होत असल्याने या धरणातून येणाऱ्या पाण्याला शुद्ध करण्यासाठी जिंतूर शहरालगत जलशुद्धीकरण प्रकल्प असून जिंतूर नगरपरिषदेचे या प्रकल्पाकडे झालेल्या दुर्लक्षामुळे या प्रकल्पातून पिवळसर दूषित पाणीपुरवठा जिंतूर शहराला होत असल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, सद्यस्थितीत कोरोनाचा प्रादुर्भावामुळे नागरिकांचे आरोग्य धोक्यात आले असतानाच या दूषित पाणीपुरवठामुळे जिंतूर शहरातील नागरिकांचे आरोग्य अधिकच धोक्यात आल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, शासन सदर जलशुद्धीकरण प्रकल्पाची चौकशी करून व संबंधित दोषांवर कारवाई करून जिंतूरकरांना शुद्ध पाणी पुरवठा करण्याच्या दृष्टीकोनातून कोणती कार्यवाही करण्यात आली वा येत आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. एकनाथ शिंदे (२२-०९-२०२०) : (१) • जिंतूर नगरपरिषदेद्वारे येतदरी धरणातून नदी पात्रात सोडण्यात येणाऱ्या पाण्यातून पाणीपुरवठा केला जातो.

• माहे एप्रिल-मे, २०२० मध्ये शहरास करण्यात येणाऱ्या पाणीपुरवठ्यात जलशुद्धीकरण केंद्रात प्रक्रिया करून सुद्धा पिवळसर येत असल्याचे निदर्शनास आले.

(२) व (३) • सदरील दूषित पाण्याचे मुख्य कारण, येतदरी धरणाच्या नदी पात्रामध्ये १० गेट समोरील निश्चलन द्रोणी (स्टीलिंग बेसिन) मध्ये २०१४ पासून मे २०२० पर्यंत धरणाचे गेट उघडण्यात न आल्यामुळे त्यामधील पाणी हे दूषित होते.

• तेच पाणी थोड्या थोड्या प्रमाणात नदी पात्राच्या मुख्य प्रवाहात मिसळत असल्याकारणाने जल शुद्धीकरण केंद्रावर प्रक्रिया करून सुद्धा पाणी पिवळसर येत असल्याचे निदर्शनास आले.

(४) व (५) • संदर्भित विषयी जिल्हाधिकारी, परभणी यांनी समिती गठीत करून पाटबंधारे विभागास धरणाचे गेट उघडून अशुद्ध पाणी सोडून देण्याच्या सूचना देण्यात येऊन अशुद्ध पाणी धरणाचे गेट उघडून बाहेर सोडण्यात आलेले आहे.

• सद्यस्थितीत जिंतूर शहरास स्वच्छ पाणी पुरवठा करण्यात येत आहे.

मुंबईतील धारावी झोपडपट्टीचा पुनर्विकास प्रलंबित असल्याबाबत

(३६) १०१५३ (२८-०५-२०२०). श्री.पराग शाह (घाटकोपर पूर्व), अॅड.पराग अळवणी (विलेपार्ले), कॅप्टन आर. सेल्वन (सायन-कोळीवाडा), अॅड.आशिष शेलार (वांद्रे पश्चिम),

श्री.चंद्रकांत (दादा) पाटील (कोथरुड), श्री.प्रशांत ठाकूर (पनवेल), श्री.किसन कथोरे (मुरबाड), श्री.देवेंद्र फडणवीस (नागपूर दक्षिण पश्चिम), श्री.अमित साटम (अंधेरी पश्चिम) : सन्माननीय गृहनिर्माण मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) मुंबईतील धारावी झोपडपट्टीच्या विकासाकरिता देशी तसेच आंतरराष्ट्रीय स्तरावर तब्बल २५ पेक्षा जास्त वेळा निविदा निघूनही धारावीचा पुनर्विकास मागील अनेक वर्षांपासून प्रलंबित असल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, धारावी मध्ये दाटीवाटीत असलेल्या झोपड्यांमुळे कोरोना विषाणुचा फैलाव मोठ्या प्रमाणात झाल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, धारावीसारख्या झोपडपट्टी असलेल्या भागात सार्वजनिक शौचालयांचाच वापर होत असल्यामुळेच कोरोनाचा फैलाव होत असल्याचेही निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (४) असल्यास, गत अनेक वर्षांपासून प्रलंबित असलेल्या धारावीचा पुनर्विकास लवकरात लवकर करण्यासाठी शासन कोणती उपाययोजना करणार आहे वा करित आहे,
- (५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. जितेंद्र आव्हाड (१७-०९-२०२०) : (१) नाही, हे खरे नाही.

धारावी झोपडपट्टीच्या विकासाकरिता राष्ट्रीय तसेच आंतरराष्ट्रीय स्तरावर ३ वेळा निविदा मागविण्यात आल्या, तिस-या निविदा प्रक्रिये अंतर्गत दोन निविदादार पात्र ठरले आहेत. निविदा प्रक्रिया अंतिम करण्याची कार्यवाही चालू आहे.

(२) होय, हे खरे आहे.

दाटीवाटीच्या वस्त्यांमुळे आणि एका घरात सरासरी ६-१० लोक एकत्र राहत असल्याने सोशल डिस्टेंसिंग पाळणे शक्य होत नाही. तसेच या कारणास्तव लक्षणे असलेल्या व्यक्तींकडून रोगाचा प्रसार इतर व्यक्तींना वेगाने होऊ शकतो, असे अभिप्राय बृहन्मुंबई महानगरपालिकेने दिले आहेत.

(३) धारावी सारख्या झोपडपट्टीत रहिवाशांकरिता सार्वजनिक शौचालये उपलब्ध करून देण्यात आली आहेत. तथापि, सदर शौचालयाच्या वापरामुळे कोरोना विषाणुचा फैलाव होण्याची संभावना वर्तविण्यात आली आहे.

(४) धारावी झोपडपट्टीच्या विकासाकरिता प्राप्त निविदेसंदर्भात मा.महाधिवक्ता, महाराष्ट्र शासन यांचे अभिप्राय प्राप्त झाले असून, त्यानुसार प्राप्त निविदांवर निर्णय घेण्याकरिता सचिव समितीच्या बैठकीपुढे ठेवण्यात येईल. सचिव समिती/शासनाच्या निर्णयानुसार पुढील कार्यवाही करण्यात येईल.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**गुहागर नगरपंचायतीतील (जि.रत्नागिरी) १४ व्या वित्त आयोग योजनेतील कामे ही
नगरपंचायतीच्या मालकीच्या जमिनीमध्ये नसल्याबाबत**

(३७) १०५६२ (०३-०६-२०२०). श्री.भास्कर जाधव (गुहागर) : सन्माननीय नगर विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) रत्नागिरी जिल्ह्यातील गुहागर नगरपंचायतीने १४ वा वित्त आयोग योजनेतर्गतच्या कामांची निविदा दिनांक २ नोव्हेंबर, २०१८ रोजी वा त्यासुमारास प्रसिध्द झाली परंतु मंजूर केलेली कामे ही संबंधित स्थानिक स्वराज्य संस्थेच्या मालकीच्या जमिनीमध्ये असावीत असा नियम असताना ४१ पैकी ३२ कामे ही नगरपंचायतीच्या मालकीच्या जागेत नसल्याची बाब मुख्याधिकारी, नगरपंचायत गुहागर यांनीच दिनांक १ जानेवारी, २०२० रोजी वा त्यासुमारास अर्जदार श्री.जयदेव मुरलीधर मोरे (रा.गुहागर) यांना माहितीच्या अधिकाराखालील माहितीमध्ये दिली आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने जिल्हाधिकारी, रत्नागिरी यांना चौकशीचे आदेश देऊन स्वयंस्पष्ट अभिप्रायासह अहवाल सत्वर सादर करण्याच्या सूचना देण्यात आल्या आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, जिल्हाधिकारी, रत्नागिरी यांच्याकडून अहवाल प्राप्त झाला आहे काय, त्यात काय नमूद करण्यात आले आहे, त्यानुसार बनावट प्रमाणपत्र सादर करून कामे मंजूर करून शासनाची दिशाभूल आणि फसवणूक केल्याचे चौकशीत निष्पन्न झाले असल्यास या गंभीर प्रकरणी मुख्याधिकारी, नगरपंचायत गुहागर तसेच सदर कामांना मंजुरी देणाऱ्या प्रक्रियेतील संबंधितांवर कोणती कारवाई करण्यात आली वा येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. एकनाथ शिंदे (२१-०९-२०२०) : (१) गुहागर नगरपंचायत हद्दीत १४ व्या वित्त आयोग योजनेतर्गत करावयाच्या "रस्ते, पाखाडी, गटार आणि संरक्षण भिंत" अशा दि. ०२/११/२०१८ रोजी प्रसिध्द केलेल्या ४१ कामांपैकी २४ कामांच्या जागा ह्या नगरपंचायत मालकीच्या असल्याची कागदपत्रे उपलब्ध नसल्याची बाब माहिती अधिकारांतर्गत अर्जदारास कळविल्याचे नगरपंचायतीने कळविले आहे.

(२) हे खरे आहे.

(३) सदर प्रकरणी चौकशी सुरु असल्याची बाब जिल्हाधिकारी, रत्नागिरी यांनी कळविली आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

**औसा नगरपरिषद (जि.लातूर) अंतर्गत करण्यात येत असलेल्या घनकचरा व्यवस्थापनाची कामे
निकृष्ट दर्जाची व अंदाजपत्रकानुसार होत नसल्याबाबत**

(३८) १०६३६ (०३-०६-२०२०). श्री.अभिमन्यु पवार (औसा) : सन्माननीय नगर विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

- (१) औसा नगरपरिषद (जि.लातूर) अंतर्गत करण्यात येत असलेल्या घनकचरा व्यवस्थापन (डंपिंग ग्राउंड) ची कामे निकृष्ट दर्जाची व अंदाजपत्रकानुसार होत नसल्याबाबत तसेच कामाची त्रयस्थ संस्थेमार्फत तपासणी करण्याबाबत नगरपरिषद स्थानिक लोकप्रतिनिधी यांनी मुख्याधिकारी, औसा नगरपरिषद यांच्याकडे दिनांक ५ सप्टेंबर, २०१९ रोजी वा त्यासुमारास निवेदनाद्वारे मागणी केली आहे, हे खरे आहे काय,
- (२) असल्यास, सदर प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय निष्पन्न झाले व त्यानुसार संबंधित दोषींवर कोणती कारवाई करण्यात आली वा येत आहे,
- (३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. एकनाथ शिंदे (२२-०९-२०२०) : (१) हे खरे आहे.

(२) औसा नगरपरिषदेतर्गत घनकचरा व्यवस्थापन (डंपिंग ग्राउंड) येथे अंतर्गत रस्ता, नाली बांधकाम इत्यादी कामे सुरु आहेत. सदर कामाचे मंजूर अंदाजपत्रकानुसार ई-निविदा मागवून त्यानुसार कमी दराचे कंत्राटदार एस.एस. कन्स्ट्रक्शन, औसा यांना कामाचे आदेश देण्यात आले आहेत.

• यापैकी काही कामे प्रगतीपथावर असून झालेल्या कामांचे त्रयस्थ तांत्रिक लेखापरिक्षणासाठी प्रस्ताव सादर करण्यात आला आहे. त्रयस्थ तांत्रिक लेखापरिक्षण अहवाल प्राप्त झाला नसल्यामुळे, सदरील कामाच्या देयकातून ३० % रक्कम राखून ठेवून देयक अदा करण्यात आली आहेत.

• सदरील कामांचे त्रयस्थ तांत्रिक लेखापरिक्षण अहवाल प्राप्त झाल्यानंतरच कामाची गुणवत्ता पाहून उर्वरित देयक अदा करण्याची कार्यवाही करण्याचे प्रस्तावित असून, कामाच्या गुणवत्तेबाबत असमाधानकारक अहवाल प्राप्त झाल्यास संबंधितांची उर्वरित सर्व रक्कम जप्त करण्याची दक्षता घेण्यात येणार असल्याबाबत जिल्हाधिकारी, लातूर यांनी अहवाल सादर केला आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

अकोला महानगरपालिका व बार्शीटाकळी गावातील पाणी पुरवठा सुरळीत होण्याबाबत

(३९) ११५८८ (०६-०८-२०२०). श्री.किशोर जोरगेवार (चंद्रपूर) : सन्माननीय नगर विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) अकोला शहराला 'महान' धरणातून पाणी पुरवठा करण्यात येत असून मुख्य जलवाहिनी बार्शीटाकळी गावातून अकोला शहरापर्यंत टाकण्यात आली असून याच जलवाहिनीतून बार्शीटाकळी गावाला पाणी पुरवठा सुरु होता परंतु बार्शीटाकळी गावातील पाणीपट्टी थकीत असल्यामुळे सदर गावाचा पाणी पुरवठा बंद करण्यात आला, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, गावातील पाणी पुरवठा बंद करण्यात आल्यामुळे ग्रामस्थांकडून मुख्य जलवाहिनीची वारंवार तोडफोड करण्यात येत असल्याने अकोला महानगरपालिकेने राष्ट्रीय महामार्गालगत नवीन जलवाहिनी टाकून अकोला शहराला पाणी पुरवठा सुरु केला आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, बार्शीटाकळी गावातील ग्रामस्थांनी नवीन जलवाहिनीवरील व्हॉल्व्हचीही तोडफोड केल्यानंतर त्याची दुरुस्ती करण्यासाठी गेलेल्या महानगरपालिका कर्मचारी व कंत्राटदारला कांही ग्रामस्थांनी धक्काबुक्की व शिविगाळ केल्याची घटना माहे मे, २०२० मध्ये वा त्यादरम्यान घडली असून या प्रकरणी बार्शीटाकळी पोलिस ठाण्यात तक्रार नोंदविण्यात आली आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी करून अकोला महानगरपालिका व बार्शीटाकळी गावातील पाणी पुरवठा सुरळीत होण्याच्या अनुषंगाने कोणती उपाययोजना केली आहे तसेच प्रशासकीय अधिका-यांना धक्काबुक्की व शिविगाळ करणा-या ग्रामस्थांवर कोणती कारवाई करण्यात आली वा येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. एकनाथ शिंदे (२४-०९-२०२०) : (१) होय, हे खरे आहे.

(२) होय, हे खरे आहे.

(३), (४) व (५) अकोला महानगरपालिकेच्या बार्शीटाकळी शहराबाहेरून जाणाऱ्या पाणीपुरवठ्याच्या पाईपलाईनला बार्शीटाकळी शहरातील कांही नागरिकांकडून, वारंवार क्षती पोहचवली जाते, त्यामुळे अकोला शहराचा पाणीपुरवठा वारंवार खंडीत होतो.

मे, २०२० मध्ये पाईपलाईनच्या अशाच दुरुस्तीसाठी महापालिकेचे पथक गेले असता, बार्शीटाकळी येथील नागरिकांनी महापालिकेच्या पथकाला, धक्काबुक्की व शिवीगाळ केली व काम करू दिले नाही. त्यानंतर, महापालिकेच्या वतीने, संबंधीत पोलीस स्टेशन मध्ये तक्रार दाखल केली आहे. त्यानुसार पोलीसांनी दिनांक १५/०५/२०२० रोजी अदखलपात्र गुन्ह्याची नोंद केली आहे.

अकोला शहराला महान धरणातून, पाणीपुरवठा होत असून, बार्शीटाकळी शहराला सद्यःस्थितीत टँकरद्वारे पाणीपुरवठा केला जात आहे.

बार्शीटाकळी शहराच्या कायमस्वरूपी पाणीपुरवठा योजनेसाठीचा प्रस्ताव शासनस्तरावर प्राप्त झाला असून, प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन आहे.

शहापूर-मूरबाड तालुक्यातील (जि.ठाणे) जुना संगम पूल दुरुस्त करण्याबाबत

(४०) ११९२१ (१७-०७-२०२०). श्री.दौलत दरोडा (शहापूर) : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) ठाणे जिल्ह्यातील शहापूर- मूरबाड या दोन तालुक्यांना जोडणा-या सरळगाव - किन्हवली या मार्गावरील संगम पूल हा खुप जुना असून कालबाह्य झाला असल्यामुळे वाहतुकीसाठी धोकादायक झाला आहे, या पुलावरून दररोज हजारो अवजड वाहने व इतर हलक्या वाहनांसह प्रवासी रहदारीही होत आहे परंतु सार्वजनिक बांधकाम विभागाचे याकडे पूर्णपणे दुर्लक्ष होत असल्याचा आरोप संतप्त प्रवाशांनी व जनतेने केला आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, संगम पुलाला मोठ्या प्रमाणात भेगा पडल्या असून वाहने जाताना हादरे बसतात तसेच पावसाळ्यात दोन नद्यांच्या पाण्याचा प्रवाह एकत्र आल्याने मोठा पूर येऊन मोठी दुर्घटना होऊन जिवीतहानी होण्याची शक्यता असल्याने याबाबत शासनाने चौकशी करून कोणती उपाययोजना केली वा करण्यात येत आहे,

(३) असल्यास, सदरहू पुलाचे संरचनात्मक परीक्षण (स्ट्रक्चरल ऑडीट) करून तपासणी अहवालानुसार कालबाह्य झालेल्या या जीर्ण पुलाची दुरुस्ती करण्याकरिता अथवा हा पूल पूर्णतः पाडून याठिकाणी नवीन पूल उभारण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) तसेच सदर पुलाचे संरचनात्मक परीक्षण करून पुलाची दुरुस्ती वा पुर्नबांधणी करण्याकडे दुर्लक्ष करणा-या संबंधीत जबाबदार अधिकारी/ कर्मचा-यांवर शासनाने कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. अशोकराव चव्हाण (१४-०९-२०२०) : (१) संगम पूल वाहतुकीसाठी धोकादायक झाल्याच्या तक्रारी आहेत, हे खरे आहे.

(२) सकृतदर्शनी पूल वाहतुकीसाठी सुस्थितीत आहे.

(३) शेणवा किन्हवली सरळगांव देहरी रस्त्याच्या २०१६ मध्ये हायब्रीड अॅन्युईटी मधून सविस्तर प्रकल्प अहवाल तयार करताना पूल सुस्थितीत असल्याने हायब्रीड अॅन्युईटीच्या कामात पूल आहे तसाच ठेवण्याचे निश्चित केले आहे. तथापि नागरिकांची मागणी विचारात घेऊन कंत्राटदारास पुलाचे "स्ट्रक्चरल ऑडीट" करण्याच्या सुचना देण्यात आल्या आहेत. स्ट्रक्चरल ऑडीट पूर्ण झाल्यानंतर त्यातील निष्कर्षानुसार उचित कार्यवाही करण्याचे प्रस्तावित आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**खेड नगरपालिकेमध्ये (जि.रत्नागिरी) पाण्याच्या टाकीच्या बांधकामामध्ये
गैरव्यवहार झाला असल्याबाबत**

(४१) १२१५७ (०६-०८-२०२०). श्री.योगेशदादा कदम (दापोली) : सन्माननीय नगर विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) रत्नागिरी जिल्ह्यातील खेड नगरपालिकेमध्ये पिण्याच्या पाण्याची टंचाई असून पाण्याच्या टाकीच्या बांधकामामध्ये गैरव्यवहार झालेला असल्याने ठेकेदाराने टाकीचे बांधकाम बंद केले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, मागील १० वर्षांपासून टाकीचे बांधकाम प्रलंबित असण्यामागची कारणे काय आहेत,

(३) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुसार गैरव्यवहार करणाऱ्या संबंधितांवर कारवाई करण्याबाबत तसेच रत्नागिरी जिल्ह्यातील खेड नगरपालिकेमधील पिण्याच्या पाण्याचा प्रश्न सोडविण्याबाबत शासन कोणती कार्यवाही केली वा करीत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. एकनाथ शिंदे (२१-०९-२०२०) : (१) हे खरे नाही.

(२) व (३) खेड नगरपरिषदेच्या अहवालानुसार,

• नगरपरिषद क्षेत्रातील महाड नाका व गुलमोहोर पार्क परिसरास पाणीपुरवठा सुरळीत होण्यासाठी महाड नाका येथे खाजगी कंत्राटदारामार्फत पाण्याची साठवण टाकी बांधण्याचे नियोजित होते.

• प्रत्यक्षात कामाला सुरवात केल्यानंतर सदर ठिकाणी Hard Rock लागल्याचे निदर्शनास आले. Hard Rock काढण्यासाठी ब्लास्टिंग केल्यास आजूबाजूला असलेल्या निवासी इमारतींना धोका निर्माण होण्याची शक्यता विचारात घेऊन सदरची जागा बदलण्यात आली.

• जागा बदलामुळे सदर कामास सुधारीत मान्यता घेणे आवश्यक असल्याने ती प्राप्त झाल्यानंतर सुधारीत कामाचे आदेश कंत्राटदारस देण्यात आले. कंत्राटदाराने सदरचे काम संधगतीने सुरु केल्यामुळे कामास विलंब झाला ही वस्तुस्थिती असून त्याकरीता कंत्राटदारास नोटीशी देण्यात आल्या आहेत.

• सद्यस्थितीत किरकोळ कामे वगळता ९५ टक्के काम पूर्ण झाले असून, पाण्याची साठवण टाकी वापरण्यास सुरवात केली असल्याची वस्तुस्थिती नगरपरिषदेने कळविली आहे.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

कुळगाव-बदलापूर (जि.ठाणे) नगरपालिकेने दुबे रुग्णालयास औषध पुरवठा करण्याचे काम मर्जीतील ठेकेदाराला दिल्याबाबत

(४२) १२४५२ (०६-०८-२०२०). श्री.किसन कथोरे (मुरबाड), श्री.कुमार आयलानी (उल्हासनगर) : सन्माननीय नगर विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) कुळगाव-बदलापूर (जि.ठाणे) नगरपालिकेने दुबे रुग्णालयास औषध पुरवठा करणाऱ्या कामाच्या निविदा काढून श्री समर्थ मेडिकल कंपनी व चिराग मेडीकल कंपनी या दोन एजन्सीला निविदा मंजूर झाल्या, त्याप्रमाणे औषध खरेदी न करता मर्जीतील ठेकेदारालाच औषध खरेदी करण्यास परवानगी दिल्याचे माहे एप्रिल-मे २०२० मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, याबाबत शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीअंती काय निदर्शनास आले व तदनुसार संबंधित दोषींवर कोणती कारवाई करण्यात आली वा येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. एकनाथ शिंदे (२१-०९-२०२०) : (१) हे खरे नाही.

(२) सदर रूग्णालयासाठी आवश्यक असलेली औषधे पुरवठा करण्यासाठी विहित निविदा प्रक्रियेद्वारे नियुक्त करण्यात आलेल्या एजन्सीमार्फत मागणी पत्रानुसार औषधे खरेदी करण्यात येत असल्याचे कुळगाव- बदलापूर नगरपरिषदेने कळविले आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

कुळगाव-बदलापूर (जि.ठाणे) नगरपालिकेने कोरोना विषाणूच्या प्रादुर्भावाच्या कालावधीमध्ये विनानिविदा लाखो रुपयांची औषधे व आरोग्य विषयक साहित्य खरेदी केल्याबाबत

(४३) १२४५३ (१९-०९-२०२०). श्री.किसन कथोरे (मुर्बाड), श्री.कुमार आयलानी (उल्हासनगर) : सन्माननीय नगर विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) कुळगाव-बदलापूर (जि.ठाणे) नगरपालिकेने कोरोना विषाणूच्या प्रादुर्भावाच्या कालावधीमध्ये विना निविदा लाखो रुपयांची औषधे व आरोग्य विषयक साहित्य खरेदी केल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, याबाबत शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीअंती काय निदर्शनास आले, तदनुसार विनानिविदा लाखो रुपयांची औषधे व आरोग्य विषयक साहित्य खरेदी करून मोठ्या प्रमाणात भ्रष्टाचार करणाऱ्या नगरपरिषदेच्या संबंधित अधिकाऱ्यांवर कोणती कारवाई करण्यात आली वा येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. एकनाथ शिंदे (२९-०९-२०२०) : (१) हे खरे आहे.

(२) • कोविड-१९ या आजाराला साथ पसरल्याने तातडीने वैदकीय साहित्य खरेदी करणे आवश्यक होते.

• नगरपरिषदेकडे दरपत्रक मंजूर नसल्याने अपुऱ्या वेळेअभावी वैद्यकीय साहित्य निविदा प्रक्रीया राबवून खरेदी करणे शक्य नव्हते.

• त्यामुळे महाराष्ट्र नगरपरिषदा, नगरपंचायती व औद्योगिक नगरी अधिनियम, १९६५ मधील कलम ५८ (२) नुसार नगरपरिषदेच्या अध्यक्षाना असलेल्या विशेषाधिकाराचा अवलंब करून बाजार भावाची तुलना करून वैद्यकीय साहित्य खरेदी करण्यात आलेली असल्याने यामध्ये कोणत्याही प्रकारची अनियमितता झाली नसल्याचे जिल्हाधिकारी, ठाणे यांनी कळविले आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

कुळगाव-बदलापूर (जि.ठाणे) येथे रिलायन्स इंफोकॉमटर्फे केबल

टाकण्याच्या कामात अनियमितता झाल्याबाबत

(४४) १२४५८ (०६-०८-२०२०). श्री.किसन कथोरे (मुर्बाड), श्री.कुमार आयलानी (उल्हासनगर) : सन्माननीय नगर विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) कुळगाव-बदलापूर (जि.ठाणे) नगरपालिका हद्दीत रिलायन्स जिओ इंफोकॉम ली.या कंपनीमार्फत केबल टाकण्याचे काम सुरु असून नगरपरिषद हद्दीत रस्ते खोदाईला परवाना देताना प्रती रनिंग मीटर प्रमाणे ५५०० रुपये कंपनीला नगरपालिकेकडे भरावे लागत असताना या कंपनीला रस्ते खोदाईला परवानगी देताना नगरपरिषद प्रशासनाने रस्त्याचे अंतर कमी दाखवून रस्ता खोदाई परवानगीच्या मापात मोठ्या प्रमाणात गैरव्यवहार केल्याने नगरपालिकेचे मोठ्या प्रमाणात आर्थिक नुकसान झाल्याचे सन २०१९ मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उक्त प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीअंती काय निदर्शनास आले व तदनुसार नगरपालिका प्रशासनाच्या व कंपनी मालकाच्या संगनमताने रस्त्याचे अंतर कमी दाखवून मोठ्या प्रमाणात आर्थिक संगनमत होऊन गैरव्यवहार करणाऱ्या नगरपरिषदेच्या संबंधित अधिकाऱ्यांवर व कंपनी मालकावर कोणती कारवाई करण्यात आली वा येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. एकनाथ शिंदे (२१-०९-२०२०) : (१) व (२) हे खरे नाही.

• रिलायन्स जिओ इंफोकॉम या कंपनीस नगरपरिषद हद्दीमध्ये केबल टाकण्याची परवानगी देण्यात आलेली असून त्याकरीता प्रती मीटर रु.५५००/- एवढे रस्तेखुदाई शुल्क आकारण्यात येत आहे.

• रस्ते खोदाईसाठी मागणी केलेल्या लांबी व विगतवारीनुसार कंपनीकडून शुल्क वसूल करण्यात आले आहे. तसेच, २५ % इतकी रक्कम सुरक्षा ठेव म्हणून जमा करून घेतलेली आहे.

• सदर कामास दिलेल्या परवानगीनुसार अंतिम मोजमाप केल्यानंतर परवानगीपेक्षा जास्त खोदाई केली असल्यास परवानगीतील अटी व शर्तीनुसार कारवाई करण्यात येईल, असे कुळगाव-बदलापूर नगरपरिषदेने कळविले आहे.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

ठाणे जिल्ह्यातील भिवंडी -कल्याण- शिळ रस्त्यांच्या रांजनीली- कल्याण दरम्यानच्या रस्त्याचे काँक्रीटीकरणे काम निकृष्ट दर्जाचे होत असल्याबाबत

(४५) १२४६६ (१७-०७-२०२०). श्री.किसन कथोरे (मुरबाड), श्री.कुमार आयलानी (उल्हासनगर) : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) ठाणे जिल्ह्यातील भिवंडी-कल्याण-शिळ रस्त्यांच्या रांजनीली-कल्याण दरम्यानच्या काँक्रीट रस्त्यांचे काम निकृष्ट दर्जाचे होत असून माहे एप्रिल, २०२० मध्ये वा त्यादरम्यान केलेल्या रस्त्याला तडे गेल्याचे निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, याबाबत शासनाने चौकशी केली आहे काय, चौकशीअंती काय निदर्शनास आले व तदनुसार सदरहु रस्त्यांच्या काँक्रीटीकरणे काम करणाऱ्या ठेकेदार व त्यांस पाठीशी

घालणाऱ्या एम.एस.आर.डी.सी. च्या संबंधित अधिकाऱ्यांवर शासनाने कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. एकनाथ शिंदे (१५-०९-२०२०) : (१) हे खरे नाही.

(२) प्रश्न उद्भवत नाही.

(३) प्रश्न उद्भवत नाही.

नागपूर महानगरपालिकेतर्फे शहरातून दररोज उचलण्यात येणाऱ्या कचऱ्याच्या वजनामध्ये अनियमितता करून होत असलेला गैरव्यवहार

(४६) १२५६९ (१०-०७-२०२०). श्री.सुनिल प्रभू (दिंडोशी) : सन्माननीय नगर विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) नागपूर महापालिकेतर्फे शहरातून दररोज उचलण्यात येणाऱ्या कचऱ्यामध्ये माती मिसळून व त्याचे वजन वाढवून सुमारे रुपये २० कोटीहून अधिक रुपयांचा गैरव्यवहार झाला असल्याची बाब दिनांक २९ जून, २०२० रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आली, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, शासनाने सदरहू कचरा गैरव्यवहाराची उच्च स्तरावरून चौकशी केली आहे काय, चौकशीत काय आढळून आले व त्यानुसार दोषीविरुद्ध शासनातर्फे कोणती कारवाई करण्यात आली वा येत आहे,

(३) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. एकनाथ शिंदे (२४-०९-२०२०) : (१) नागपूर शहरातील स्थानिक विधानसभा सदस्य यांनी दिनांक २८/०६/२०२० रोजी महापालिकेच्या भांडेवाडी येथील डम्पींग यार्डला दिलेल्या भेटीच्यावेळी, ०३ वाहनांमध्ये माती मिश्रीत कचरा आढळून आल्याचे निदर्शनास आले आहे.

परंतु महापालिका हद्दीतून दररोज उचलण्यात येणाऱ्या कचऱ्यामध्ये माती मिसळून व त्याचे वजन वाढवून सुमारे २० कोटीहून अधिक रुपयांचा गैरव्यवहार झाला, अशी वस्तुस्थिती निदर्शनास आलेली नसल्याचे आयुक्त, नागपूर मनपा यांच्या अहवालात नमूद आहे.

(२) व (३) दिनांक २८/०६/२०२० रोजी आढळून आलेल्या माती मिश्रीत कचऱ्याच्या संदर्भात महापालिकेने केलेल्या सखोल चौकशीअंती या प्रकरणासंदर्भात, वाठोडा पोलीस स्टेशन, नागपूर शहर येथे महापालिकेच्या वतीने तक्रार दाखल करण्यात आलेली आहे.

याशिवाय या ०३ वाहनासंदर्भातील घटनेच्या पार्श्वभूमीवर, करारातील अटी व शर्तीनुसार, माहे जून, २०२० च्या एकूण देय रकमेच्या १०% (अंदाजे २५ लक्षा) इतकी रक्कम दंड स्वरूपात वसूल करण्यात येत आहे. त्यासाठी संबंधित एजन्सीला कारणे दाखवा नोटीस बजावण्यात आलेली आहे.

तसेच अशी घटना पुन्हा घडू नये, यासाठी सर्व क्षेत्रीय सहायक आयुक्तांना आवश्यक उपाययोजना करण्याकरिता निर्देश दिल्याचे, आयुक्त, नागपूर मनपा यांच्या अहवालात नमूद आहे.

या प्रकरणाबाबत सविस्तर चौकशी करून, अहवाल सादर करण्याबाबत शासनस्तरावरून आयुक्त, नागपूर महानगरपालिका यांना निर्देश देण्यात आले आहेत.

निफाड शहराला पाणी पुरवठा करण्यासाठी करण्यात आलेल्या पाईप लाइनच्या कामात झालेला गैरव्यवहार

(४७) १३२६१ (०६-०८-२०२०). श्री.हिरामण खोसकर (इगतपूरी) : सन्माननीय नगर विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) निफाड (जि.नाशिक) शहराला पाणी पुरवठा करण्यासाठी निफाड नगरपंचायतकडून ३४ लाख रुपये खर्च करून २५० एमएमची पाईप लाइन टाकण्याचे काम सुरु असून या कामात गैरव्यवहार झाल्याचे माहे जानेवारी, २०२० मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, सदर पाईपलाईनची निविदा काढताना शासनाच्या नियमांचे व आदेशाचे उल्लंघन करण्यात आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, याच पाईपलाईनच्या चारितुन खासगी शेतक-याची पाईपलाईन टाकून अभियंत्यांनी त्या शेतक-याकडूनही पैसे घेतले आहेत, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, उक्त सर्व प्रकरणी शासनाने चौकशी केली आहे काय, त्यानुषंगाने दोषी असलेल्या अधिका-यांवर अद्यापपर्यंत कोणती कारवाई केली वा करण्यात येत आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. एकनाथ शिंदे (२२-०९-२०२०) : (१) हे खरे नाही.

(२) हे खरे नाही.

• नव्याने स्थापन केलेल्या नगरपंचायतींना नागरी सुविधा पुरविण्यासाठी सहाय्य यांजनेतर्गत शासन निर्णय, दि.०७ जून, २०१८ अन्वये सदरचे काम प्रस्तावित करण्यात आले असून, कार्यान्वयीन यंत्रणा महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण होती.

• परंतु, सदर कामाची योजना नगरपंचायतीमार्फत राबविण्यास केवळ प्रकल्प व्यवस्थापन सल्लागार म्हणून महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरणाचे शुल्क (PMC म्हणून) २.५०% असेल. तसेच निविदा काढणे इत्यादी बाबतची कार्यवाही नगरपंचायत स्तरावर करावी, तसेच महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण, नाशिक यांच्याकडे पुरेसा कर्मचारी वर्ग नसल्यामुळे महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण PMC म्हणून काम करेल, यामध्ये केवळ तांत्रिक सुपरव्हिजन करणे शक्य होईल, असे कार्यकारी अभियंता, महाराष्ट्र जीवन प्राधिकरण, नाशिक यांनी कळविले होते. त्यानुसार सदर कामाची कार्यवाही नगरपंचायती मार्फत करण्यात आलेली आहे.

• तांत्रिक प्रकल्प व्यवस्थापन सल्लागार नियुक्तीबाबत नगरपरिषद प्रशासन संचालनालयाने निश्चित केलेल्या मे.मानवसेवा कन्सल्टंट यांनी सदर कामाचे तांत्रिक पर्यवेक्षण केलेले असून तांत्रिक मान्यताप्राप्त अंदाजपत्रकातील तरतूदीनुसार तांत्रिक दृष्ट्या योग्य व पूर्ण झाल्याबाबतचा पुर्णत्वाचा दाखला सादर केला असल्याबाबत जिल्हाधिकारी, नाशिक यांनी अहवाल सादर केला आहे.

(३) हे खरे नाही.

(४) सदर प्रकरणी संबंधित विभाग प्रमुख यांच्याकडून मागविण्यात आलेल्या खुलाशानुसार, सदर कामामध्ये कोणतीही अनियमितता नाही. तसेच या प्रकरणी कोणतीही चौकशी सुरु असल्याबाबतचे दस्त आढळून आले नसल्याबाबत जिल्हाधिकारी, नाशिक यांनी अहवालात नमूद केले आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**राष्ट्रीय शहरी आरोग्य अभियानांतर्गत कुपवाड शहरासाठी मंजूर असलेल्या
मल्टीस्पेशलिटी रुग्णालयाचे काम प्रलंबित असल्याबाबत**

(४८) १३४७२ (१६-०७-२०२०). श्री.धनजय (सुधीर) गाडगीळ (सांगली) : सन्माननीय नगर विकास मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) सांगली, मिरज व कुपवाड शहर महानगरपालिका अंतर्गत कुपवाड शहरामधील वारणाली येथे राष्ट्रीय शहरी आरोग्य अभियानांतर्गत कुपवाड शहरासाठी मंजूर असलेल्या मल्टीस्पेशलिटी रुग्णालयाचे काम प्रलंबित असल्याची बाब माहे एप्रिल, २०२० मध्ये वा त्यादरम्यान निदर्शनास आली, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, याबाबतची नेमकी सद्यःस्थिती काय आहे, तसेच या रुग्णालयाकरिता निधी मंजूर करण्यात आला आहे काय,

(३) असल्यास, या रुग्णालयाची जागा बदलण्याबाबतचा ठराव महानगरपालिकेने शासनास सादर केला आहे, हे ही खरे आहे काय,

(४) असल्यास, शासन हा ठराव रद्द करून कुपवाड शहरामधील वारणाली येथे मंजूर असलेल्या जागेवरती हे रुग्णालय तात्काळ बांधणेबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात आली आहे,

(५) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. एकनाथ शिंदे (२१-०९-२०२०) : (१) अशा आशयाची तक्रार स्थानिक लोकप्रतिनिधींकडून शासनास प्राप्त झाली आहे, हे खरे आहे.

(२) व (३) महानगरपालिकेच्या मालकीच्या वारणाली कुपवाड परिसरातील जागेवर अर्बन कम्युनिटी हेल्थ सेंटर उभारण्याचा प्रस्ताव दिनांक १५/०२/२०१४ रोजी झालेल्या महासभेच्या ठरावान्वये शासनाने मंजूर केला होता. तथापि, उक्त जागा बदलून खाजगी जागेवर सदर प्रकल्प राबविण्याबाबतचा ठराव महासभेने दिनांक १९/०९/२०१९ रोजी मंजूर केला आहे. त्यानुसार महानगरपालिकेने सदर योजनेचे अंदाजपत्रक मान्यतेसाठी आयुक्त तथा अभियान संचालक, राष्ट्रीय आरोग्य अभियान, मुंबई यांच्याकडे सादर केले असल्याचे महानगरपालिकेने कळविले आहे.

(४) शासनास प्राप्त तक्रारीच्या अनुषंगाने आयुक्त, सांगली, मिरज व कुपवाड शहर महानगरपालिका यांच्याकडून यासंदर्भात अहवाल प्राप्त झाला असून त्यावर कार्यवाही सुरु आहे.

(५) प्रश्न उद्भवत नाही.

**पंढरपूर-मंगळवेढा (जि.सोलापूर) तालुक्यातील महत्वाच्या रस्त्यांचे
रूपांतर राज्य मार्गामध्ये करण्याबाबत**

(४९) १३९१० (१९-०९-२०२०). श्री.भारत भालके (पंढरपूर) : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) सोलापूर जिल्ह्यामधील पंढरपूर-मंगळवेढा तालुक्यातील महत्वाच्या रस्त्यांचे रूपांतर राज्य मार्गामध्ये करण्याबाबत स्थानिक नागरिकांनी महसूल मंत्रालयाकडे विशेष प्रस्ताव दिला असल्याचे दिनांक १ मार्च, २०१९ रोजी वा त्यासुमारास निदर्शनास आले आहे, हे खरे आहे काय,

(२) असल्यास, उपरोक्त रस्त्यांवरून ग्रामीण भागातील मोठ्या प्रमाणात शेतकऱ्यांची, शेतमालाची व अन्य नागरिकांची दैनंदिन वाहतूक होत असल्याने या रस्त्यांबाबत शासनाकडे अनेकदा मागणी करण्यात आल्याचेही निदर्शनास आले आहे, हे ही खरे आहे काय,

(३) असल्यास, सदर प्रस्तावाच्या अनुषंगाने पंढरपूर-मंगळवेढा तालुक्यातील महत्वाच्या रस्त्यांचे रूपांतर राज्यमार्गामध्ये करण्याकरीता निधीची तरतुद करून प्रत्यक्ष कामाची सुरुवात करण्याबाबत शासनाने कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,

(४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. अशोकराव चव्हाण (२४-०९-२०२०) : (१) हे खरे आहे.

स्थानिकांच्या मागणीनुसार मुख्य अभियंता, सा.बां.प्रादेशिक विभाग, पुणे यांनी दिनांक १५.११.२०१८ व दिनांक २०.०२.२०१९ रोजी रस्त्याच्या दर्जोन्नतीचा शासनास सादर करण्यात आलेल्या प्रस्तावानुसार शा.नि., सा.बां.वि. क्र.रवियो- २०१९/ प्र.क्र.०६/ नियोजन-२, दिनांक ३० मे, २०१९ अन्वये ६ रस्त्यांना राज्यमार्ग म्हणून दर्जोन्नती देण्यात आली आहे.

(२) होय, हे खरे आहे.

(३) रूपांतर झालेल्या २२८.५९५ कि.मी. राज्यमार्गापैकी ५८.९८ कि.मी. लांबीत कामे मंजूर असून ७९.५१ कि.मी. लांबीत कामे प्रस्तावित आहेत.

४४.२०० कि.मी. लांबी सुस्थितीत असून ४५.९०५ लांबीत वार्षिक देखभाल दुरुस्तीचे कामे प्रगती पथावर आहेत.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

पुणे जिल्ह्यातील अपघात प्रवणक्षेत्राच्या ब्लॅकस्पॉट ठिकाणांची दुरुस्ती करण्याबाबत

(५०) १४१२२ (१९-०९-२०२०). श्री.संजय जगताप (पुरंदर) : सन्माननीय सार्वजनिक बांधकाम (सार्वजनिक उपक्रम वगळून) मंत्री पुढील गोष्टींचा खुलासा करतील काय :-

(१) पुणे जिल्ह्यात अपघात प्रवण क्षेत्राचे ब्लॅकस्पॉट म्हणून ४८ ठिकाणे निश्चित करण्यात आले आहेत, हे खरे आहे काय,

- (२) असल्यास, मात्र प्रशासनाच्या दुर्लक्षामुळे गेल्या वर्षभरात केवळ ७ ठिकाणच्या ब्लॅकस्पॉट दुरुस्तीचे काम पूर्ण करण्यात आले आहे, हे ही खरे आहे काय,
- (३) असल्यास, या संदर्भात शासनाने चौकशी करून उर्वरित ब्लॅकस्पॉटची दुरुस्ती करण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली वा करण्यात येत आहे,
- (४) नसल्यास, विलंबाची कारणे काय आहेत ?

श्री. अशोकराव चव्हाण (१५-१०-२०२०) : (१) होय. हे खरे आहे.

(२) व (३) सार्वजनिक बांधकाम मंडळ पुणे च्या अखत्यारितील रस्त्यांवर एकूण ४८ अपघात प्रवणक्षेत्र (ब्लॅक स्पॉट) असून त्यापैकी सदयस्थितीत ३२ ब्लॅकस्पॉटचे काम पूर्ण झालेले आहे. तसेच ५ ठिकाणचे ब्लॅकस्पॉटचे काम प्रगतीत असून उर्वरित ११ ब्लॅकस्पॉटची कामे किरकोळ दुरुस्तीतून कार्यान्वित करण्यात येत आहेत.

(४) प्रश्न उद्भवत नाही.

विधान भवन :
मुंबई.

राजेन्द्र भागवत
सचिव,
महाराष्ट्र विधानसभा.

मुद्रणपूर्व सर्व प्रक्रिया महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालयाच्या संगणक यंत्रणेवर
मुद्रण: शासकीय मध्यवर्ती मुद्रणालय, मुंबई.